

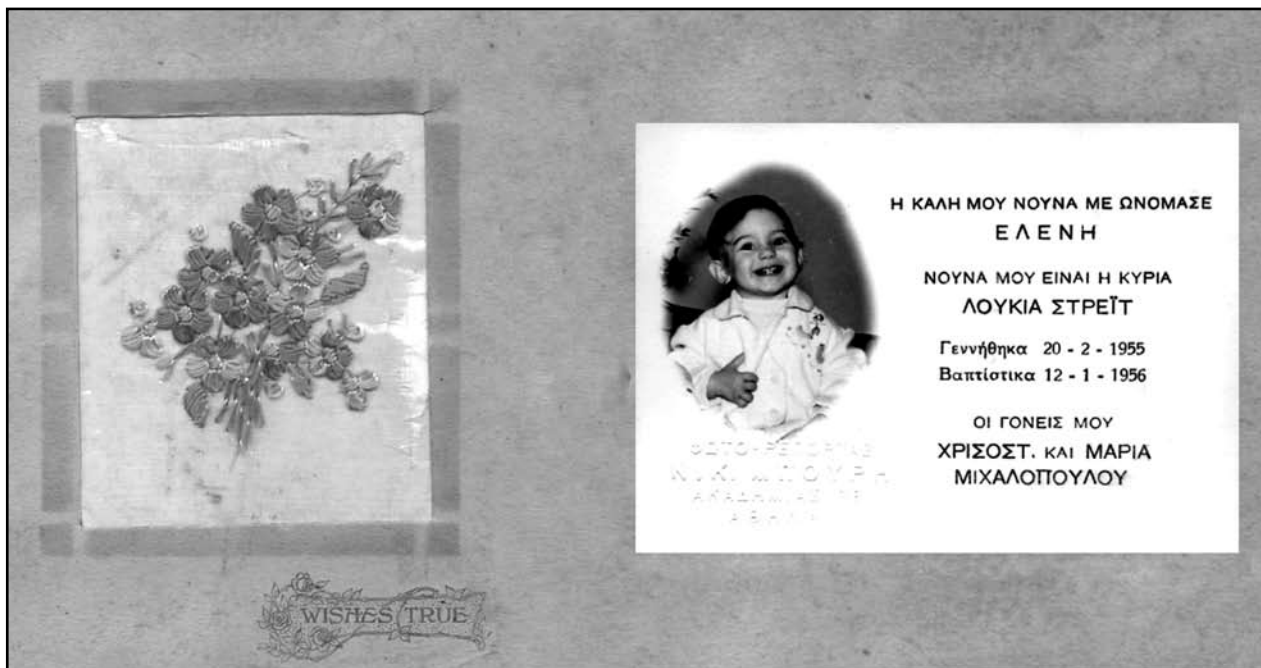
ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

**ΧΙΙ. Η ΘΕΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΩΡΑΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ, Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣΤΑΤΙΔΟΣ
ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ, ΤΩΝ ΑΝΥΠΑΝΤΡΩΝ ΜΗΤΕΡΩΝ,
ΤΗΣ ΒΟΤΑΝΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΥΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ ΘΗΛΕΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΝΗΛΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ
(Η ΜΕΡΟΣ)**

**Χρίστος Θ. Οικονομόπουλος¹
Αλεξάνδρα Χρ. Οικονομοπούλου²**

Όπως είπαμε, το Όνομα Ελένη είναι από τα πλέον συχνά και αγαπητά ονόματα στον Ελληνικό χώρο από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα.

Η Ωραία Ελένη λατρεύτηκε στα Κύθηρα και στην Πελοπόννησο από τον 8ο π.Χ. αιώνα μέχρι τον 3ο μ.Χ. αιώνα ως Θεά προστάτιδα των μικρών παιδιών, των ανύπαντρων μητέρων και της βοτανοθεραπευτικής. Δεν είναι τυχαίο ότι το όνομα Ελένη επέζησε όλους αυτούς τους αιώνες και συνεχίστηκε στο όνομα μιας άλλης Ωραίας Ελένης, της Αγίας Ελένης, μητέρας του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Έκτοτε το όνομα Ελένη διατηρήθηκε εθιμικά ως το πιο συνηθισμένο και αγαπητό όνομα γυναίκας στον Ελληνικό χώρο. Επίσης πολλά τοπωνύμια από εκκλησιάκια της «Αγία Λένης» φέρουν αυτό το όνομα. Το όνομα Ελένη έχει επίσης χλιοτραγουδηθεί σε πάρα πολλά δημοτικά τραγούδια που έχουν ως θέμα την απαγωγή ή το βιασμό και ταυτίζονται με το όνομα «Ελένη». Επίσης, από τα αρχαία χρόνια συνήθιζαν να δίδεται συμβολικά το όνομα «Ελένη» στα νόμια θήλεα που είχαν ωραία χαρακτηριστικά ως νεογνά. Κατά τα Βυζαντινά χρόνια για να τιμήσουν την Αγία Ελένη μητέρα του Μ. Κωνσταντίνου έδιναν το όνομα «Ελένη» αρκετά συχνά. Στα Μεταβυζαντινά χρόνια του Νέου Ελληνισμού στην Πελοπόννησο αν ένα κορίτσι γεννιόταν με «προσωπίδα», «τσίπα» δηλ. περιβεβλημένο με την αμνιακή μεμβράνη σαν ένα αβγό το ονόμαζαν «Ελένη» κατά παρέκκλιση του μητρογονικού εθίμου, για να είναι «τυχερό» και «καθαροπρόσωπο» στην κοινωνία (ίσως επιβίωση του τοκετού της Λήδας). Απεναντίας αν η μητέρα είχε δυστοκία και το παιδί είχε κακοπάθει στη γέννα το βάφτιζαν Μαρία ή Παναγιώτα, για να το έχει υπό την προστασία της η Παναγία.

Οι φωτογραφίες, είναι εκ του αρχείου του Μουσείου της Ελληνικής Λαϊκής Ιατρικής.

ΣΥΜΒΟΛΙΚΟΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με την παρούσα μελέτη για πρώτη φορά ερευνάται διεξοδικά η ζωή της Ωραίας Ελένης βασίλισσας της Σπάρτης, όπως έχει επιζηήσει στη λαϊκή ιατρική παράδοση της «Τρωικής Νεράιδας» και προτείνεται από τη θέση αυτή να εγγραφεί κινηματογραφική ταινία για το παγκόσμιο κοινό από τη φημισμένη εταιρεία Fox Filmed Entertainment της οποίας διευθύνων σύμβουλος είναι ο εκλεκτός Έλληνας Jim Gianopoulos που γεννήθηκε στη Νέα Υόρκη από τους Έλληνες γονείς του καταγόμενος από τις αλύτρωτες πατρίδες της Μικράς Ασίας και της Κωνσταντινούπολης και είναι γνωστός για το μεγάλο του πατριωτισμό. Ο αξιότιμος κύριος Jim Gianopoulos είναι λάτρης του αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού, και ένας από τις λίγες φωτεινές προσωπικότητες του Ελληνισμού της Διασποράς.

Είναι ο μοναδικός Έλληνας που διαμόρφωσε τα τελευταία δέκα χρόνια τις τάσεις της Παγκόσμιας Βιομηχανίας Κινηματογράφου.

Η ΩΡΑΙΑ ΕΛΕΝΗ ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΣ

Η κεντρική ιδέα του μύθου της αρπαγής ή της «εκουσίας» απαγωγής της Ωραίας Ελένης βασίλισσας της Σπάρτης από τον Τρωαδίτη πρίγκηπα Πάρι – Αλέξανδρο, είναι από τους πλέον δημοφιλείς μύθους της αρχαιότητας.

Η κεντρική ιδέα του μύθου είναι συννυφασμένη με το κάλλος, τον έρωτα και το θάνατο, γι' αυτό και διατηρήθηκε ζωντανός στους επόμενους σαράντα αιώνες μέχρι των ημερών μας. Ο μύθος αυτός έλαβε Οικουμενική διάσταση και επιβίωσε, γιατί οι Έλληνες τον έπλασαν με πρότυπα και γενικά αποδεκτά πρόσωπα από όλους τους ανθρώπους όλων των εποχών. Επειδή στον έρωτα αυτόν εξυμνείται η τέλεια μορφή του σωματικού κάλλους, ως θείου δώρου, αποτελεί το θεμέλιο του έρωτα που αγγίζει βαθιά την αρχέγονη έννοια και γνώση της ψυχής του κάθε ανθρώπου για την ευτυχία του, συνάμα διατηρεί ζωνρή την ανάμνηση ενός μεγάλου ιστορικού γεγονότος, του πιο φονικού για την εποχή του Τρωϊκού Πολέμου διαρκείας δέκα χρόνων. Η απαγωγή αυτή υπήρξε η αφορμή για την ενδοξότερη πολεμική σύρραξη κατά τους ηρωικούς χρόνους με τη νίκη των Ελλήνων εναντίον των Τρώων. Η Ωραία Ελένη έγινε η αφορμή πρώτη φορά να ενωθούν οι Έλληνες και να νικήσουν. Η νίκη αυτή των ενωμένων Ελλήνων που τραγουδήθηκε από τον Όμηρο, χάρισε στην Ανθρωπότητα και στον Παγκόσμιο Πολιτισμό δύο αθάνατα δώρα την Ιλιάδα και την Οδύσεια. Το επίτευγμα αυτό αναμφισβήτητα αποτελεί μία αθάνατη πνευματική κληρονομιά για την Παγκόσμια Κοινότητα, γιατί ο Όμηρος δεν απευθύνθηκε σε μία μικρή κοινωνία ανθρώπων, αλλά στην Πανανθρώπινη έννοια της Κοινωνίας όλων των ανθρώπων όλων των εποχών.

- Το σενάριο για μια μεγαλοπρεπή κινηματογραφική ταινία, της τάξης των ταινιών του Hollywood, είναι πλουσιότατο με ιστορικά και μυθολογικά στοιχεία φορτισμένα με πολύ συναίσθημα.
- Η Ωραία Ελένη έχει επιζήσει στις επιβιώσεις της Μυκηναϊκής Σπηλαιολογίας ως «Τρανή Νεραίδα» που κατέφυγε με τον Πάρη στη «Νεραϊδοσπηλαία» Κυθήρων, νυν Σπήλαιο Αγίας Σοφίας Μυλοποτάμου.
- Η απαγωγή της ήταν ο πιο δημοφιλής μύθος της αρχαιότητας.
- Αναλύονται για πρώτη φορά από ιατρικής σκοπιάς τα ψυχικά τραύματα της παιδικής και νεανικής της ηλικίας και γενικά πως διαμορφώθηκε η προσωπικότητα της Ωραίας Ελένης την πρώτη εικοσιπενταετία από τη γέννησή της μέχρι τη γνωριμία της με τον Πάρη.
- Η γέννησή της από την Ωραία Λήδα με «φιλοπροσωπίδα», «ταίπα» (αμνιακή μεμβράνη δηλαδή το λεγόμενο «αυγό»).
- Κατά τη νεογνική και βρεφική ηλικία εστερήθη της αναγκαίας μητρικής στοργής και φροντίδας από τη μητέρα της την Ωραία Λήδα λόγω της παρουσιασθείσας ψύχωσης της λοχείας.
- Ο θηλασμός του βρέφους Ελένη έγινε από μια Νεραίδα (ανύπαντρη μητέρα). Η Ωραία Ελένη κατά τη νηπιακή και τη λοιπή παιδική ηλικία συνέχισε να στερείται της αναγκαίας για τη ψυχοσωματική της ανάπτυξη φροντίδας και στοργής λόγω της συνεχούς ψυχικής απάθειας της Λήδας η οποία τελικώς αυτοκτόνησε την επομένη της εκουσίας απαγωγής της από τον Πάρη.
- Την έλλειψη μητρικής στοργής και φροντίδας κατά τα «μαγικά χρόνια» (4 έως 8 ετών) αναπλήρωσε ο στοργικός πατέρας της Τυνδάρεω, ο οποίος ήταν ψηλός, ξανθός, με γαλανά μάτια, ηπίου χαρακτήρος που τον διέκρινε το υψηλό αίσθημα ευθύνης για τη «γαλοκαμένη» και στερημένη μητρικής φροντίδος Ελένης. Ο Τυνδάρεω αισθανόταν ότι το πατρικό του καθήκον ήταν η μέριμνα για την όσο το δυνατόν ομαλή ανάπτυξη της προσωπικότητας της κόρης του Ελένης στα κρίσιμα χρόνια της παιδικής της ηλικίας.
- Στην ηλικία των δέκα χρόνων ο πατέρας της την έταξε ως «περιστερά» στο ναό της Θεάς Σελήνης στη Θεράπνη. Στην ηλικία αυτή ο πρώτος της εξάδελφος αποπεράθη να την βιάσει και υπέστη τον πρώτο ψυχικό κλονισμό. Σε ηλικία έντεκα ετών δεύτερη απόπειρα βιασμού από τα δύο πρώτα της ξαδέλφια σημάδεψε με βαθύ ψυχικό τραύμα την προσωπικότητά της, ιδίως όταν ο πατέρας της Τυνδάρεω τα εφόνευσε. Σε ηλικία δώδεκα ετών απήχθη από τον κατά σαράντα χρόνια μεγαλύτερό της Θησέα, ο οποίος όχι μόνο την βίασε και την κατέστησε έγκυο αλλά και την ταπεινώσε κλείνοντάς την σε ένα χαμόσπιτο στις Αφίδνες (Κιούρκα) της Αττικής.
- Ο Αντίνορας, φίλος των αδερφών της Κάστορα και Πολυδεύκη ειδοποίησε για την κρύπτη που ο Θησέας την είχε φυλακίσει. Τα αδέρφια της εκεί βρήκαν την Ωραία Ελένη σε προχωρημένη εγκυμοσύνη, σε κακή ψυχική κατάσταση και σωματική εξάντληση και την παρέλαβαν συναποκομίζοντας μαζί ως όμηρο και τη μητέρα του Θησέα.
- Κατά την επιστροφή τους στη Σπάρτη η 13 ετών Ωραία Ελένη είχε οξύ τοκετό στις Κεχρείες της Κορινθίας και έτεκε στο ναό του Ασκληπιού με «ευτόκιο λουτρό» μέθοδο που είχε επινοήσει ο θεός Ασκληπιός για τις έφηβες πρωτόρες και για τις δυστοκίες. Το νεογνό ήταν κοριτσάκι το οποίο παρέλαβε μυστικά η αδερφή της Κλυταμνήστρα. Στη μικρομάνα Ελένη η μαία είτε ότι το παιδί γεννήθηκε νεκρό, «κακασμένο». Αυτό το βρέφος δεν ήταν άλλο παρά η Ιφιγένεια την οποία ο θεός της πατέρας Αγαμέμνων εθυσίασε σε ηλικία 16 ετών προκειμένου να πλεύσει ούρειος άνεμος στην Αυλίδα προκειμένου να ξεκινήσει εκστρατευτικό σώμα των Ελλήνων προς την Τροία.
- Ο πατέρας της Ωραίας Ελένης, ο στοργικός Τυνδάρεω για να την συνεφέρει από τα πολλά ψυχικά τραύματα την τοποθέτησε βοηθό ιέρειας στο ναό της Θεράπνης και της ανέθεσε τη φροντίδα και την περιποίηση των εκθέτων θήλων νεογνών τα οποία απέθεταν (εγκατέλειπαν) ως ανεπιθύμητα έξω από το ναό (εποχή πατριαρχίας στη Λακωνία).
- Η Ωραία Ελένη μετά 7 χρόνια υπηρεσίας στο Ναό της Θεράπνης εξελίχθηκε σε αξιόλογη εμπειρική νεογνολόγο.
- Αναπτύσσει αμβληχρά μορφή του συνδρόμου του σωματοψυχικού μεταμορφισμού «σύνδρομο του Σωσίου», δηλαδή έντονο αίσθημα ωραιοπάθειας πιστεύοντας ότι είναι τόσο όμορφη σαν τη θεά Αφροδίτη και τη θεά Σελήνη. Το σύνδρομο του Σωσίου προσβάλλει κατά 90% τις νεαρές γυναίκες. Θεωρούσε τον εαυτό της πολύμνηστη και είχε την ψευδαίσθηση ότι καθημερινώς την ζητούσαν σε γάμο από 12 έως και 99 μνηστήρες! Στην πραγματικότητα όμως μόνο 7 μνηστήρες της είχαν ζητήσει να μνηστευθεί αυτοπροσώπως και 3 είχαν στείλει αντιπροσώπους.
- Παντρεύεται σε ηλικία 20 ετών περίπου τον κατά 25 χρόνια μεγαλύτερό της Μενέλαο τον οποίο η ίδια επέλεξε ως σύζυγο. Μετά ένα χρόνο του χάρισε το χαριτωμένο κοριτσάκι Ερμιόνη. Ο Μενέλαος εξεμάνη κατά της Ελένης διότι δεν του χάρισε άρρεν - διάδοχο και κήρυξε το παλάτι σε μέγα πένθος. Για την απόκτηση διαδόχου προσέλαβε μία δεκαεξάχρονη ωραιοτάτη δούλα από γένος αρρενογονικό την Περιήρη, περιφρονώντας και ταπεινώνοντας σαρκικώς την νόμιμο σύζυγό του Ωραία Ελένη.
- Όταν ο Πάρης επεσκέφθη τη θεά Αφροδίτη στα Κύθηρα για να του γνωρίσει την ωραιότερη Ελληνίδα (μήλον της Έριδος) που του είχε υποσχεθεί, την Ωραία Ελένη, πήγε στη Θεράπνη ως πρέσβης καλής θελήσεως με πλούσια δώρα. Ο Μενέλαος με την Ελένη τον φιλοξένησαν εγκάρδια. Ο Μενέλαος τη δεκάτη ημέρα μετέβη στην Κρήτη για να παραβρεθεί στην κηδεία του συγγενούς του βασιλέα Ιδομενέα. Τότε όπως λέει ο Όμηρος την Ωραία Ελέ-

νη έσπρωξε στον Πάρη η θεά Αφροδίτη. Ιατρικώς, στην πραγματικότητα ανεδύθη εκ του υποσυνειδήτου της το υπερ-Εγώ από την ταύτισή της με τον πατέρα της Τυνδάρεω και χωρίς τη βοήθεια της ψυχανάλυσης τον ερωτεύθηκε κεραυνοβόλα και αποφάσισε να τον ακολουθήσει εγκαταλείποντας το μικρό της νήπιο, το σύζυγό της, τους συγγενείς της και το λαό της. Εκ του υποσυνειδήτου ανεδύθη ότι ο Πάρης ήταν ένα ωραίο πλούσιο βασιλόπαιδο ξανθό με γαλανά μάτια που είχε όλα τα χαρακτηριστικά του πατέρα της.

- Ο έρωτας ήρθε κεραυνοβόλα και για τους δύο. Οι δύο εραστές εγκατέλειψαν μια νύχτα το παλάτι πεζοπορώντας περίπου 9 ώρες μέχρι τον Κυανούν Γιαλό όπου τους περίμενε ο ξάδερφος του Αινείας με το πλοίο και κατέφυγαν στα Κήθυρα, στο σπήλαιο των Διοσκούρων το αργότερα ονομαζόμενο Νεραΐδουσπηλαία και σήμερα Σπήλαιο Αγίας Σοφίας Μυλοποτάμου. Το σπήλαιο αυτό οι υποφαινόμενοι συγγραφείς παρουσίασαν σε εισήγηση στο 14ο International Congress of Speleology, 21-28 August 2005, Athens – Kalamos ενώπιον 1500 συνέδρων, ως σπήλαιο που κατέφυγε το διασημότερο ερωτικό ζεύγος της αρχαιότητας, ο Πάρης και η Ελένη. Ο πρόεδρος του Συνεδρίου καθηγητής κ. Jose Ayrton Labegalini εντυπωσιάστηκε από την άρτια τεκμηρίωση και ανακίνησε δια βοής της ολομέλειας και ως Πρόεδρος της Διεθνούς Ενώσεως Σπηλαιολογίας την ένταξη του Σπηλαίου Αγίας Σοφίας Μυλοποτάμου Κυθήρων στα Παγκοσμίως Μυθολογικά Σπήλαια που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως διατηρητέα φυσικά μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς. Πράγματι το σπήλαιο αυτό με την εκθαμβωτική ομορφιά του σαγηνεύει τον κάθε επισκέπτη, έχει δε εμβαδόν 2.000 τετραγωνικά μέτρα.
- Τα αδέρφια της για να μη θεωρηθεί παλλακίδα του Πάρη την επάντρεψαν εντός του σπηλαίου με «Κρυφόγαμο» παρουσία της θεάς Αφροδίτης (ιέρειας), και την υποχρέωσαν να παραμείνει στα Κήθυρα επί τρεις μήνες προκειμένου να εξιλεωθεί με αγαθοεργίες. Εκεί ίδρυσε και το πρώτο στον Κόσμο «Εκθετοκομείο» των εκθέτων θηλέων νεογνών.
- Μετά από τρεις μήνες αναχώρησε με τον Πάρη για την Τροία όπου την υποδέχθηκαν με όλες τις τιμές. Η παράδοση λέει ότι στην Τροία «ποτέ δε γέλασαν τα χείλη της» και δεν έζησε το μεγάλο έρωτα που ονειρεύτηκε διότι ο Πάρης με διάφορες ανατολίτικες διαστροφές την ταπεινώνει, παρόλο που του χάρισε ένα κοριτσάκι που ο Πρίαμος ονόμασε Ελένη για να την τιμήσει και το οποίο πέθανε πριν χρονίσει από άγνωστη αιτία. Επομένως, η Ωραία Ελένη ήταν κοριτσομάννα (θηλυγονία). Το πρώτο της παιδί η Ιφιγένεια (Ελληνίδα) νόθο τέκνο του Θησέα, το δεύτερο ήταν η Ερμιόνη (Ελληνίδα), νόμιμο τέκνο του Μενελάου και το τρίτο η Ελένη (Τρωάδα), νόμιμο τέκνο του Πάρη.
- Η Ελένη όλο αυτό το διάστημα των δέκα χρόνων του Τρωϊκού πολέμου ήταν άβουλη και έπαιχε από κατάθλιψη μεμορφωμένη συνεχώς τον εαυτό της γιατί διαψεύσθη ο μεγάλος της Έρωτας.
- Μετά την άλωση της Τροίας ενώ οι Αχαιοί παρότρυναν το Μενέλαο να θανατώσει την Ελένη ως μοιχαλίδα, ο Μενέλαος είδε ότι έπαιχε από κατάθλιψη, την συγχώρεσε και επί 8 χρόνια την ταξίδευε σε διάφορα μέρη της Ανατολής για να την θεραπεύσει από την κατάθλιψή της. Τελικώς, το κατάφερε με το «νυπενθές» στη Θήβα της Αιγύπτου.
- Μετά την αποθεραπεία της επέστρεψε στη Σπάρτη με το Μενέλαο και ζούσε ήρεμα γνέθοντας με την ασημένια ρόκα της και το αδράχι.
- Μετά το θάνατο του Μενελάου τα δύο εξώγαμα τέκνα του ο Μεγαπένθης και ο Νικόστρατος την εξεδίωξαν από το παλάτι της και κατέφυγε στο νησί της Ρόδου όπου μετά από πολλούς κινδύνους ανέλαβε ως ιέρεια στο ναό της Σελήνης. Ίδρυσε σχολή για τις έφηβες τις οποίες φρόντιζε να μυήσει στην ενήλικη ζωή και στη μητρότητα με το σύνθημα «να προνοούν ίνα μη μετανοούν». Επειδή δίδασκε κάτω από ένα αιθαλές δένδρο, «είδος πλατάνης», ονομάσθη Ελένη η Δενδρίτις.
- Μετά το θάνατό της τα οστά της τάφηκαν στη Θεράπνη πλάι στο Μενέλαο, «Μενελαίειον».
- Η Ωραία Ελένη εθεοποιήθη δια βοής από το λαό των Λακεδαιμονίων μετά 40 χρόνια κατά το έθος, ως προστάτιδα των μικρών παιδιών, της βοτανοθεραπευτικής, της μυήσεως των νέων κοριτσιών στη μητρότητα και των ανύπαντρων μητέρων (νεράιδων).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ HOLLYWOOD ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΩΡΑΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ

Η ιστορία της Ωραίας Ελένης δεν είναι μόνο η απαγωγή της διότι με τη μελέτη μας φέραμε στο προσκήνιο άγνωστες πτυχές της ζωής της και δεν είναι όπως για πρώτη φορά ο Αλεξάντερ Καρίτα το 1919 έκανε ταινία στο βωβό κινηματογράφο με μέτρια επιτυχία, ούτε πάλι η ταινία του 1931 του Ρόμπερτ Γουάις, «Η Ελένη της Τροίας», που λόγω πτωχών οπτικοακουστικών μέσων και έλλειψης στοιχείων πλην της απαγωγής της από τον Πάρη δεν είχε την πρόεπουσα εμπορική απήχηση. Ούτε όταν επαναλήφθη από τον ίδιο σκηνοθέτη το 1955 με τίτλο «Πάρης και Ελένη». Σήμερα όμως με τα μέσα που διαθέτει το Hollywood και την επί τόσα χρόνια παράλειψη ήρθε το πλήρωμα του χρόνου ώστε η Ωραία Ελένη με τα νέα δεδομένα που η έρευνά μας προσέφερε να πάρει την αμυγδαλένια θέση με την ισχυρή βούληση του φωτισμένου Διευθύνοντος Συμβούλου κ. Jim Gianopoulos. Αυτή ήταν και η επιθυμία του προκατόχου

Εικόνα 1. Ο ισχυρότερος άνδρας του Hollywood κ. Jim Gianopolos Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Fox Filmed Entertainment του μεγιστάνα Ρούπερτ Μέρντοχ.

Φωτογραφία από επίσκεψή του στο 48ο Κινηματογραφικό Φεστι-βάλ Θεσσαλονίκης σε Συνέντευξη που έδωσε στη Μαριάνθη Αλεξίου, έγκριτο δημοσιογράφο του περιοδικού Κτης Καθημερινής, Ιανουάριος 2008 (after permission).

του Jim Gianopolos του αιμνήστου Σπύρου Σκούρα Δημοουργού και Προέδρου της Fox Filmed Entertainment, τον οποίο είχα παροτρύνει σε δεξίωση του Πανεπιστημίου του Harvard που μετεκπαιδευόμουν, να μην παραλείψει να προβάλλει αρχαιοελληνικά θέματα και μου είχε τονίσει ότι πάντοτε τα έχει σε πρώτη προτεραιότητα. Ως εκ τούτου κάνουμε έκκληση στον Jim Gianopolos να συνεχίσει, κάνοντας αρχή από την Ωραία Ελένη, με παράκληση η πρώτη Παγκόσμια Πρεμιέρα της ταινίας αυτής να είναι για την επιστροφή των ΜΑΡΜΑΡΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ.

Η ΩΡΑΙΑ ΕΛΕΝΗ ΠΑΛΙ ΣΤΟ ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΚΑΛΕΙΤΑΙ ΩΣ ΘΕΑ ΝΑ ΕΝΩΣΕΙ ΤΟΥΣ ΈΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΛΛΑΔΙΚΟΥΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΜΑΡΜΑΡΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ ΜΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ, ΤΗΣ ΘΕΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΣΤΗ ΘΕΑ ΠΑΡΘΕΝΟ ΑΘΗΝΑ.

1. Το θέμα έχει όλα τα υπέρ διότι δεν είναι πλέον η μονομερής απαγωγή της Ελένης, αλλά η νέα άποψη που πλουτίζει το σενάριο και ιστορικά. Προς τούτο αναφέρω ότι ο Δήμαρχος Κυθήρων κ. Θεόδωρος Κουκούλης εκλεκτός Βυζαντινολόγος μας υπεσχέθη ότι στη θέση που προσελιμανίσθη το πλοίο του Αινεία με το ερωτικό ζεύγος του Πάρι και της Ελένης στη θέση Καλάμι στον όρμο των Φανοκοπέων στη δυτική πλευρά του νησιού των Κηθύρων με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου θα το διαμορφώσει σε λιμανάκι της Ωραίας Ελένης και το μονοπάτι των 700 μέτρων από το λιμανάκι προς το σπήλαιο που ο υποφαινόμενος εντόπισε, θα το λιθοστρώσει και θα το ονομάσει μονοπάτι των ερωτευμένων. Έτσι τα Κήθυρα όπου εγενήθη η ουρανία θεά Αφροδίτη τώρα με την αξιοποίηση του μονοπατιού και του σπηλαίου θα καταστούν ένας ιδεατός χώρος για τους ερωτευμένους.
2. Το σενάριο για την ταινία θα είναι ως εκ τούτου ιστορικός με πολλά ψυχαγωγικά στοιχεία για να είναι ελκυστικό για τους θεατές.
3. Η ταινία πρέπει να γίνει στο φυσικό περιβάλλον ήτοι στη Λακωνία, Κύθηρα, Τροία και όχι με πολλά αρχαία και αναχρονιστικά στοιχεία αλλά με σύγχρονη σκηνοθεσία, με φαντασία και πιο ευχάριστη για το κοινό.
4. Η ταινία θα πρέπει να είναι απαραίτητως στην απλή καθομιλουμένη Αγγλική γλώσσα με τους Αμερικανικούς

Εικόνα 2. Η Μελίνα Μερκούρη ως Υπουργός Πολιτισμού λίγο μετά από μια σύσκεψη – συνέδριο με τον Παιδοχειρουργό κ. Χρίστο Θ. Οικονομόπουλο τον οποίο εκτιμούσε για τις πολιτιστικές του δραστηριότητες και για την αγάπη του προς τη μητέρα και το παιδί.

ιδιωματισμούς, ώστε η διήγηση να γίνει περισσότερο αντιληπτή από το μεγάλο πλήθος του Αμερικανικού λαού που θα αποτελέσει για την αξιολογή αυτή ταινία τη μεγάλη αγορά.

5. Καλό θα είναι το σενάριο και οι σκηνοθέτες να ξεφύγουν από τα πολλά αρχαϊκά στοιχεία και να τονιστεί από τους σκηνογράφους η μορφωτική και ψυχαγωγική αξία της ταινίας για την Ωραία Ελένη.
6. Επειδή ο εκλεκτός Jim Gianopoulos θέλει να κάνει πάντα εκλεκτές ταινίες, σήμερα δίδεται η δυνατότητα με τους θαυμάσιους σκηνοθέτες που διαθέτει πολλοί από τους οποίους είναι Ελληνοαμερικανοί όπως ο John Kassavetis, ο Alexander Pain, η Olympia Doykakis, ο Φαίδων Παπαμιχαήλ φωτογράφος σκηνοθέτης και άλλοι.
7. Τέλος, χωρίς να γνωρίζω τις απαιτήσεις των σκηνοθετών και το κόστος μιας τέτοιας ακριβής αλλά αθάνατης ταινίας για την Ωραία Ελένη όσο γνωρίζει ο ίδιος ο κ. Jim Gianopoulos, υπολογίζω ότι το κόστος παραγωγής της ταινίας θα είναι γύρω στα 20 εκατομμύρια δολάρια και το μάρκετινγκ γύρω στα 30 εκατομμύρια δολάρια αλλά το κέρδος για την Εταιρεία θα ξεπεράσει τα επτακόσια (700) εκατομμύρια δολάρια με την ταινία της Ωραίας Ελένης. Οι συγγραφείς της παρούσας μελέτης μία ευχή εκφράζουμε: η πρώτη Παγκόσμιος Πρεμιέρα του έργου που υπολογίζουμε να περατωθεί σε τριάντα περίπου μήνες από την έγκρισή του να ΑΦΙΕΡΩΘΕΙ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΜΑΡΜΑΡΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ. Οι ταινίες του κ. Jim Gianopoulos διακρίνονται πάντα για τις διαχρονικές τους αξίες και στην προκειμένη περίπτωση, η ταινία της Ωραίας Ελένης θα συμβάλλει στην ενότητα των Ελλήνων της Διασποράς και των γηγενών.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΘΥΜΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΜΑΡΜΑΡΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ.

1. Η πρώτη συνεχής και οχληρή προς τους Άγγλους πίεση έγινε συστηματικώς από το σοφό Ακαδημαϊκό και Υπουρ-

γό πολλών Υπουργείων αείμνηστο Κωνσταντίνο Τσάτσο χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Ευαισθητοποιήθηκε όμως η Επιστημονική Κοινότητα.

2. Ο αείμνηστος Υπουργός Πολιτισμού και Ακαδημαϊκός Κωνσταντίνος Τρουπάνης επηρέασε θετικά την πνευματική ηγεσία της Αγγλίας χωρίς πρακτικό αποτέλεσμα.
3. Η κορυφαία όμως και γιγάντια προσπάθεια για την επαναφορά των Μαρμάρων του Παρθενώνα γεμάτη συναίσθημα, αγάπη, ευθύνη και πατριωτισμό έγινε από τη μεγάλη μας Μελίνα Μερκούρη η οποία έφθειρε και την υγεία της με τις άοκνες προσπάθειές της για την επαναφορά των μαρμάρων του Παρθενώνος. Η Μελίνα Μερκούρη δικαίως ταυτίστηκε με τον επαναπατρισμό των Μαρμάρων του Παρθενώνος που συνεκλόνησε εκ βαθέων το Αγγλικό κατεστημένο του Βρετανικού Μουσείου. Σε αρκετές περιπτώσεις μου δόθηκε η ευκαιρία να συζητήσω με την αείμνηστη Μελίνα Μερκούρη την οποία και βοήθησα ψυχικά στο τέλος της ασθένειάς της. Με τη Μελίνα είχα μακροχρόνια συνεργασία από την εποχή που είχα δωρίσει το ιδιωτικό Μουσείο της Μητέρας στην Ελληνική Πολιτεία. Με θλίψη μου είχε πει τότε ότι: «οι περιστάσεις την αναγκάζουν να τρώει τα παιδιά της σαν τον Κρόνο». Σήμερα την προσπάθεια της Μελίνας συνεχίζουν στο Υπουργείο Πολιτισμού δύο χαρισματικές επιστήμονες με το όνομα Ελένη, οι οποίες με μεθοδικότητα κάθε μήνα επισκέπτονται μια πρωτεύουσα κράτους και βρίσκονται σε καλό δρόμο για το σύντομο επαναπατρισμό των μαρμάρων του Παρθενώνα. Προς τούτο θα βοηθήσει πολύ η ταινία της Ωραίας Ελένης. Οι δύο αυτές επιστήμονες ας μας επιτρέψει η σεμνότης τους να της αναφέρουμε. Είναι η δεσποινίς Ελένη Χρ.Οικονομοπούλου, Αρχιτέκτων – Μηχανικός Ε.Μ.Π και η Διευθύντρια της Ελένη Κόρκα. Τους ευχόμαστε να χαρίσουν σε όλους τους Έλληνες και στην Οικουμένη τη χαρά του επαναπατρισμού των Μαρμάρων του Παρθενώνος προς δόξα της Ελλάδος.

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

(Ενδεικτική για τη μελέτη αυτή)¹

Ελληνική

1. Αγγελοπούλου Άννα, *Μπρούσκον Αίγλη, Επεξεργασία Παραμυθιακών τύπων και παραλλαγών*, τ.Α, Β, Γ, Αθήνα 1999.
2. Αδαμαντίου Αδ., *Αγνείας πείρα, μέρος Γ', Λαογραφία*, τΓ', 1911-1926, 145 κ.εξ.
3. Αθηρογένη, Θ., *Ο άνθρωπος του Ομήρου. Εσωτερική δομή της Ιλιάδος*, Αθήνα, 1969.
4. Ακαδημία Αθηνών, *Ιστορικών Λεξικών της Νέας Ελληνικής γλώσσας της τε κοινώς ομιλουμένης και των ιδιωμάτων*, Αθήνα 1933.
5. Αλεξάκης Ε.Π., *Γυναίκες, γάλα, συγγένεια, κοινά παλαιοβαλκανικά στοιχεία στο λαϊκό πολιτισμό των βαλκανικών λαών*, Επετ. Κέντρ. Ερευν. Ελλην. Λαογρ., 28:43-68, 1999.
6. Αλεξάκης Ε.Π., *Τα γένη και η Οικογένεια στην παραδοσιακή κοινωνία της Μάνης*, Αθήνα 1980.
7. Αλεξάκης Ελ.Π., *Η πρόσληψη της δεύτερης συζύγου και η στρατηγική της πατρογονομικτικής Γενιάς στην Ελλάδα*, *Εθνολογία* 3 (1994) 51-83.
8. Αλεξανδρόης Κ.Α., *Η Θαλασσία Δύναμις εις την Ιστορίαν της Αρχαίας Ελλάδος*, Εκδ. Ιστορικής Υπηρεσίας, Β.Ν., Αθήνα 1950.
9. Αλεξανδρόπουλος Κ, *Η Ιδιοσυστασία της γυναίκας*, Αθήνα 1936.
10. Αλεξιάδης Μ.Α., *Δωδεκάνησα. Λαϊκός Πολιτισμός*, Αθήνα 2003.
11. Ανδριανάκου Τ.Κ., *Η Γυνή εν τη δημιουργία*, Αθήνα 1961.
12. Αντζουλάτου-Ρετσίλα, Ευριδίκη, *Η φροντίδα για το σώμα του νεογέννητου παιδιού: η περίπτωση του σκυριανού παιδικού τσεμπεριού*, *Αρχείον Ευβοϊκών Μελετών*, ΚΣΤ:125-141, 1994-1995.
13. Αντωνάκος Π.Σ., *Διόσκουροι οι Θεοί της Σπάρτης*, *Λακωνικά* τ.26, σ.1-4, 1989.
14. Αντωνάκος Σ., *Αμύκλες*, *Λακωνικά* τ.10, σ.120-127, 1973.
15. Απολλόδορος *Βιβλιοθήκη (Μυθολογική)*, μτφ. Π.Πετρίδου, Αθήνα, 1939.
16. Αραβαντινός Ι.Δ., *Η γέννηση στην Αρχαία Ελληνική Μυθολογία*, Εφηβ. Γυναικ. Αναπ. Εμμην. 7(2):101-108, 1995.
17. Αραβαντινός Α., *Ασκληπιός και Ασκληπιεία*, Λειψία, 1907.
18. Αριστοτέλης, *Opera Omnia*, Εκδ. Ambr Finnis, Paris τομ. 4ος, σελ.139.
19. Αριστοτέλης, *Πολιτικά, μετάφρ. Π.Λεκατσά*, Αθήνα 1939.
20. Αρχείον του Ιστορικού Λεξικού της Νέας Ελληνικής Γλώσσας της Ακαδημίας Αθηνών.
21. Αρχείον του Κέντρου Ερευνής της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών.
22. Αρχείον του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Ιατρικής.
23. Αρχείον του Μουσείου της Μητέρας.
24. Αρώνη-Τσίγλη, Κ., *Η φανταστική πρόσληψη των Κυθήρων στην Ευρωπαϊκή συλλογική μνήμη*, Πρακτ. Α' Διεθν. Συνεδ. Κυθηρ. Μελ. Κύθηρα: Μύθος και Πραγματικότητα (20-24/9/2000) τ5, Κύθηρα 2003, σσ.35-53.
25. Αυδίκος Ε.Γ., *Το παιδί στην παραδοσιακή και τη σύγχρονη κοινωνία*, Αθήνα 1996.
26. Βαγιακάκος Β.Δ., *Σχεδιάσμα περί των Τοπωνυμικών και Ανθρωπωνυμικών σπουδών*, εν Ελλάδι, 1833-1962, Αθήνα 2005.
27. Βαγιακάκος Β.Δ., *Το Διρό, το όνομα, τα Σπήλαια*, η Ιστορία των, *Ηώς περ.3η έτος 6ον αρ.* σσ.66-70, 1963 σ.110-119.
28. Βαγιακάκος Β.Δ., *Τρωάδα*, Επετ. Λαογρ. Αρχείου, τ.5-6 (1943-1944), *Εν Αθήναις*, σ.143-154.

¹Είναι αδύνατον εδώ να δοθεί έστω και ένα ελάχιστο μέρος από την πολύ εκτεταμένη-γιγαντιαία βιβλιογραφία για την Ωραία Ελένη. Περιοριζόμεθα μόνο σε μερικές κλασικές μελέτες και βασικά βιβλία όπου και άλλη πολύ βιβλιογραφία μπορεί να βρεθεί για την Ωραία Ελένη στην τέχνη, τη λογοτεχνία, το θέατρο, την ποίηση κ.λπ.

29. Βαγιακάκος Δεκαίος, *Κύθηρα-Λακωνία-Μάνη*, Πρακτ. Α΄ Διεθ. Συνέδρ. Κυθηραϊκών Μελετών, 20-24, Σεπτ. 2000, τ.Β., σ.113-134.
30. Βασιλικού Ντόρα, *Ο Μυκηναϊκός πολιτισμός*, Αθήναι, 1995.
31. Βεΐκου Χριστίνα, *Το όνομα ως όριο ανάμεσα στη φύση και τον Πολιτισμό. Ανθρωπολογικά σχόλια στον στίχο I 366 της Οδύσσειας*, *Εθνολογία*, 6-7 (1998-1999), σ.467-481.
32. Βλαδίμηρος Α., *Θεότητες της εγκυμοσύνης στην αρχαία Ελλάδα*, *Εφηβ. Γυναίκα. Αναπ. Εμμην.* 2001, 13(3):181-187.
33. Βούλγαρης Ε., *Εν υδατογόνον Σπήλαιον (Σπήλαιον Μελιδονίου)*, *Δελτ. Φυσικών Επιστημών*, έτος Β, τ.χ.22, 1935, σ.249-250.
34. Βουλοδήμιος Χ., *Δοκίμιον περί του Ιδιωτικού βίου των αρχαίων Ελλήνων Α-Β*, *Εν Αθήναις*, 1903.
35. Βρατσάνος Ι.Μ., *Τα κατά του Θησέα*, τ.Α., Αθήναι 1903, τ.Β, Αθήναι 1904.
36. Γαλανός Εμμ., *Η Αρχαία Ελλάς εν τη Νέα*, *Εν Κεφαλληνία*, 1868.
37. Γαρδικίας Γ., *Η γυνή εν τω Ελληνικώ Πολιτισμώ*, *Εν Αθήναις* 1902.
38. Γαρδικίας Γ., *Η Γυναίκα εν τω Ελληνικώ Πολιτισμώ*, *Εν Αθήναις*, 1902.
39. Γαρδικίας Γ., *Η ηθική εν τη Ομηρική εποχή*, *Εν Αθήναις* 1902.
40. Γεννάδιος Π., *Λεξικόν φυτολογικόν*, Αθήναι, 1914.
41. Γεωργούλας Α., *Αφανείς διαδρομές, Διαφοροποίηση, ταυτότητα, ονοματοθεσία*, Αθήνα, 1997.
42. Γεωργούντζος Κ.Π., *Η σοφία του αρχαίου κόσμου και ο νεώτερος άνθρωπος κατά τας ενδείξεις των Πλατωνικών μύθων*, *Πλάτων τ.Θ.*, 1957, σ.392-415.
43. Γεωργούντζος Π.Κ., *Η Ελληνική λογοτεχνία εις το μέσον του Κόσμου Ανατολής και Δύσεως τροφός του Πολιτισμού των Βαλκανικών και Μεσογειακών λαών και βάσις του Παγκοσμίου Πολιτισμού*, *Πλάτων ΙΔ*, 1962, σ.367-383.
44. Γεωργούντζος Π.Κ., *Η Ενότης της Ελληνικής Γλώσσης*, *Πλάτων, τ.ΛΘ*, 1987, τ.χ.77-78, σ.153-161.
45. Γεωργούντζος Π.Κ., *Η σοφία του αρχαίου κόσμου και ο νεώτερος άνθρωπος κατά τας ενδείξεις των Πλατωνικών μύθων*, *Πλάτων τ.Θ*, 1957, σ.390-415.
46. Γεωργούντζος Π.Κ., *Ηροδότου το Πελαγονικόν Έθνος και το Ελληνικόν Έθνος*, *Πλάτων, ΛΗ*, 1986, σ.1-10.
47. Γεωργούντζος Π.Κ., *Παρατηρήσεις εις το Δύσκολο του Μενάνδρου*, *Πλάτων ΙΑ*, 1959, 210-217.
48. Γεωργούντζος Π.Κ., *Πως εκτίθη η Ελληνική γλώσσα με αρχιτέκτονα τον Όμηρον*, *Πλάτων τ.ΛΖ* 1985, σ.3-28, *Εν Αθήναις*, 1985.
49. Γεωργούντζος Π.Κ., *Τα Ιασόνια ηρώα του Στράβωνος*, *Πλάτων, ΛΕ-1987*, σ.34-48.
50. Γεωργούντζος Π.Κ., *Τα μυστήρια της Ανδανίας*, *Πλάτων ΛΑ* 1970, τ.χ. 61/62, σ.3-11, *Εν Αθήναις*, 1970.
51. Γιακουμάκη Ν. *Ελευθερία, Ο φόβος των ασθενειών και οι αποτρεπτικές λειτουργίες της γλώσσας. Λαϊκή Ιατρική Διεθνής Επιστ. Συνεδ. Ρέθυμνο 8-10 Δ εκ. 2000 πρακτ. σσ.125-134*, 2003.
52. Γιακουμάκη Ν., *Ελευθερία, Ευφημισμός, Γλωσσική προσέγγιση*, Αθήνα 2000.
53. Γιακουμάκη Ν., *Ελευθερία, Παρατηρήσεις στις Νεοελληνικές «Επωδές»*, *Λεξικογραφικόν Δελτίον τ.21*, Αθήνα 1998, σσ.19-29.
54. Γιαντισάου Α., *Συμβολή εις την γνώσιν της γλωσσίδος και βλαστήσεως της νήσου των Κυθέρων*, *Διατριβή επί διδακτορία*, Αθήναι 1969.
55. Γκαίτε Ελένη, *μτφ. Θράς*, Σταύρου, Αθήνα, 1979.
56. Γκαίλλας Α.Ι., *Ασκληπιός, ο θεός της Ιατρικής*, *Ασκληπιός 1:1-15*, 1979.
57. Γλετζάκος Ι.Π., *Το νησάκι Κρανάη*, *Λακωνικά*, τ.24, σ.20-21, 1986.
58. Γλύκατζη-Αρβελέρ Ελένη, *Ελένη, Ο Αντινάρκισσος*, *Διάλεξη 5 Μαΐου 1993*, Εκδ. ΟΜΜΑ, 1993.
59. Γλύκατζη-Αρβελέρ Ελένη, *Η πολιτική ιδεολογία της βυζαντινής αυτοκρατορίας*, Αθήνα 1977.
60. Γλυκοφρύδη-Λεοντοσίη Α. *Τα Κύθηρα και η Αφροδίτη στις τέχνες. Οι διαφορετικές όψεις των μυθολογικών συμβόλων*, *Πρακτ. Α΄ Διεθ. Συν. Κυθηρ. Μελ.* (20-24/9/2006) *Κύθηρα, Μύθος και Πραγματικότητα*, τ.5 *Κύθηρα* 2003, σσ.91-108.
61. Γοργιάς Ελένης *εγκώμιον*, *μτφ. Π.Καλλιγιάς στο Η Αρχαία Σοφιστική. Τα σωζόμενα αποσπάσματα*, *Επιμ. Ν.Μ.Σκουτερόπουλος*, Αθήνα, 1991.
62. Γοργιάς Η., *Diels-W.Kranz, Die Kragmente der Vorsokratiker*, Berlin, 1951.
63. Γούδας Μ., *Το Ναυτικόν των Αρχαίων*, Εκδ. Ν.Επιθεωρήσεως, Αθήναι 1930.
64. Γριτσόπουλος Α.Τ., *Λακωνία, Βραχύ Ιστορικόν διάγραμμα*, *Ηώς περ. 3η έτος 6ον αρθ.* 66-70, 1963, σσ.9-15.
65. Δαβάκης Ι., *Σύγχρονες αντιλήψεις επί της περιθάλψεως των πρόωγων νεογνών*, *Αρχ. Ιατρ. Επιστ.* τ.2, σ.1-20, 1965.
66. Δάμπασης Ι., *Θεοί και Ήρωες Ιατροί παρ' Αρχαίοις*, *Περ. Παρνασσός*, 9:2, 1967.
67. Δασκαλάκης Β.Απ., *Ο θεσμός της σύγκριας εις την Μάνην*, *Πελοποννησιακά*, 10(1974), 80-102.
68. Δελής Ι.Τ., *Η Ίλιάδα του Ομήρου*, Αθήνα 1979.
69. *Δελτίον της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας*, Αθήναι 1951-2005.
70. Δημητριάδης Γ.Μ., *Η Άρτεμις Ορθία της Σπάρτης*, *Λακωνικά Σπουδαί*, τ.ΙΑ, Αθήναι, 1992, σ.1-36.
71. Δημητριάδης Γ.Μ., *Ημίθεοι και θεοποιημένοι ήρωες της Λακωνίας*, *Λακωνικά σπουδαί*, τ.ΙΔ, *Εν Αθήναις*, 1998, σ.3-70.
72. Δημητριάδης Γ.Μ., *Οι Ολύμπιοι θεοί και οι λατρευτικές επικλήσεις των στην Αρχαία Λακωνία*, *Λακωνικά Σπουδαί*, τ.13:307-356, *Εν Αθήναις*, 1996.
73. Δημόπουλος Π., *Ήθη και Έθιμα των Αρχαίων Ελλήνων*, *Εν Αθήναις* 1969.
74. Δημουλάς Κ., *Το πέρασμα της Αφροδίτης από τα Κύθηρα*, *Πρακτ. Α΄ Διεθ. Συν. Κυθ. Μελ.* (20-24/9/2000) *Κύθηρα: Μύθος και Πραγματικότητα*, *Κύθηρα* 2003, σσ.109-139.
75. Δικταίος Α., *Ανθολογία Παγκοσμίων Ποιήσεως*, Αθήνα 1960.
76. Δόξα Τάκη, *Η Νεφέδα της Καλολετής*, *Φιολ. Πρωτοχρονιά*, (1963), σ.246.
77. Δούκας Π.Χ., *Η Σπάρτη δια μέσον των αιώνων*, *Εν Νέα Υόρκη*, 1922.
78. Δούσμανης Β., *Η Ιλιάς και ο Τρωικός Πόλεμος*, Αθήναι, 1934.
79. *Ελληνική Μυθολογία*, Γεν. Επιμ. Ι.Θ.Κακριδή, Αθήνα Εκδοτική Αθηνών, 1986, τ.1-5.
80. Εμμανουήλ Ι. Εμμ., *Ιστορία της Φαρμακευτικής*, Αθήναι 1948.
81. Εμμανουήλ Εμμ., *Η Πανάκεια, το ανεύρετο φάρμακο*, *Αρχ. της Φαρμακευτικής*, περ.Γ, 20:τ.χ. 11-12, Νοε.-Δεκ. 1964, σ.165-170.
82. Εμμανουήλ Εμμ., *Τα φυτά του Ομήρου*, Αθήναι, 1942.

83. Εμμανουήλ Εμμ., Τα φυτικά φάρμακα των Αρχαίων Ελλήνων, Αρχ. Φαρμακευτική, έτος 15, περ. Γ., Σεπτ.-Δεκ. 1959, αρ.5-6, σ.74-81.
84. Εμμανουήλ Εμμ., Το μώλυ του Ομήρου, Αθήνα, 1954.
85. Εμμανουήλ Εμμ., Το ηπενθέες του Ομήρου, Αθήνα, 1953.
86. Ευριπίδης, Εκάβη, μτφ. Απ.Μελαχρινός, Αθήνα, 1927.
87. Ευριπίδης, Ελένη, μτφ. Παναγή Λεκατσά, Αθήνα, 1978.
88. Ευριπίδης, Τρωάδες, μτφ. Αρ.Καμπάνης, Αθήνα 1911.
89. Ευστάθιος, ο Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, Παρεκβολαί εις την Ομήρου Ιλιάδα και Οδύσειαν, Λειψία (1825-30), Λειψία (1825-30).
90. Ευτυχιάδης, Α.Χ., Εισαγωγή εις την Ελληνικήν Θεραπευτικήν από το 1453 μέχρι του μέσου του 19ου αιώνας, Αθήνα 1985.
91. Ζαγαριάδης Ν., Η έρις Διοσκουρών και Αφορητιάδων εν τη Κλασική Γραμματεία, Λακωνικά Σπουδαί, τ.10, Εν Αθήναις, 1990.
92. Ζακωθινός Δ., Η Ενότις της Ελληνικής Ιστορικής Παραδόσεως, Νέα Εστία, Αθήνα 38 (1975), τχ.441, σ.952.
93. Ζαφειροπούλου Φωτεινή, Πάρος, Αθήνα 1998.
94. Ζέγγελης Κ., Η επιστήμη της Φύσεως παρ' Ομήρω, Αθήνα, 1891.
95. Ηρόδοτος, Ιστορία, μτφ. Σ.Πανέτσου, Αθήνα 1939.
96. Ησίοδος, Θεογονία Π., μεταφ. Π.Λεκατσά, Αθήνα 1959.
97. Θέμελης, Π., Καυιάδας, Αρχαιολογία τ.χ.15, Μάιος 1985, σελ.55-60.
98. Θεοδωρακόπουλος, Ι., Η Τραγωδία της Ελένης, Λακωνικά, τ.28, σ.1-11, 1990.
99. Ιπποκράτης, «Περί φύσιος παιδιού», Έκδοση F.Littre, Paris 1851 vii 460.
100. Ιπποκράτης, Άπαντα, εκδ. Littre, Παρίσι 1834-1861.
101. Ιπποκράτης, Περί γυναικείας φύσεως. Περί Γυναικείων, εκδ. GG Kuhn, Lipsiae 1826.
102. Ιπποκράτης, Τα άπαντα, μτφ. Γ.Πουρναρόπουλος, Αθήνα 1937.
103. Ισοκράτης, Ελένη, μτφ. Μ.Πρωτοψάλτης, Αθήνα 1956.
104. Ιωάννου Ι., Ο Γιάννης και η Άννα Πετροχειλου στα Κύθηρα, Πρακτ. Α΄ Διεθνούς Συνεδρ. Κυθηραϊκών Μελετών, 20-24, Σεπτ. 2000, τ.Β., σ.157-165.
105. Ιωάννου Ιωάν., Τα Σπήλαια Κυπαρισσίου Επιδαύρου Λιμηράς, Ηώς περ.3η έτος 6ον αρ. σσ.66-70, 1963 σ.262-264.
106. Ιωάννου Π., Περί της κατ' αναφοράν προς την Ανατομία αρχαίας Ελληνικής Πλαστικής, Εν Αθήναις, 1891.
107. Κακούρου-Χρόνη Γεωργία, Η Γυναίκα της Λακωνίας στην τέχνη και ειδικότερα στη λογοτεχνία, Λακωνικά, τ.27, 1989, σ.44.
108. Κακριδής Θεοφ., Ανεϊάδος Αρεταί, Αθήνα 40 (1928) σσ.161-174.
109. Κακριδής Ι.Θ., Ο Τηλέμαχος στη Σπάρτη, Κυπριακή Εκπαιδευσις 7, (1967) 76-87.
110. Κακριδής Ι.Θ., Αραί, Μυθολογική Μελέτη, Αθήνα 1929.
111. Κακριδής, Ι.Θ., Έλα Αφροδίτη Ανθοστεφανωμένη, Αθήνα, 1983.
112. Κακριδής Ι.Θ., Η Ομηρική Παρομοίωση, Αθήνα, 1942.
113. Κακριδής Ι.Θ., Μελέτες και άρθρα, Θεσσαλονίκη 1971.
114. Κακριδής Ι.Θ., Ξαναγυρίζοντας στον Όμηρο, Θεσσαλονίκη 1971.
115. Κακριδής Ι.Θ., Ο ποιητής και η μυθική παράδοση, Αθήνα, 1980.
116. Κακριδής Ι.Θ., Οι αρχαίοι Έλληνες στη Νεοελληνική λαϊκή παράδοση, Αθήνα 1984.
117. Κακριδής Ι.Θ., Ομηρικά αντιλεγόμενα, Αθήνα, 1964.
118. Κακριδής Ι.Θ., Ομηρικά Θέματα, Αθήνα 1978.
119. Κακριδής Ι.Θ., Ομηρικά και Μυθολογούμενα, Επ. ΕπΦ. Σ.Π.Θ. τ.2ος σ.43-61, Εν Θεσσαλονίκη 1932.
120. Κακριδής Ι.Θ., Ομηρικές Έρευνες, Αθήνα 1967.
121. Κακριδής Ι.Θ., Περικλέους Επιτάφιος, Θεσσαλονίκη, 1937.
122. Κακριδής Ι.Θ., Προομηρικά, Ομηρικά, Ησιόδεια, Αθήνα 1980.
123. Κακριδής Ι.Θ., Το μήνυμα του Ομήρου, Αθήνα 1985.
124. Κακριδής Φάνης Ι., Ίλιος Ιερή, Ιστορικά Ελευθεροτυπίας, τχ.140 27 Ιουνίου (2002), σσ.44-49.
125. Καλλίγερος Εμμ., Εδώ γεννήθηκε η Αφροδίτη, Συνοπτική Ιστορία των Κυθήρων, Αθήνα 1996.
126. Καλλίγερος Ε.Π., Κύθηρα, Ιστορικός και Τουριστικός Οδηγός, Εκδ. «Κυθηραϊκά» 2001.
127. Καλογεράς Α.Β., Αισθητική Ερμηνεία του Ομήρου, Ι Αισθητική ανάλυση της Ιλιάδος, Εκδ. 3η, Θεσσαλονίκη, 1980.
128. Καλογεροπούλου Αθηνά, Ο Μενέλαος και η Ελένη στην Τέχνη, Λακωνικά τ.14, σ.90-91, 1987.
129. Καλογεροπούλου Αθηνά, Το Ιερό όπλο ελατρεύοντο η Ελένη και ο Μενέλαος, Λακωνικά, τ.12, σ.72-73, 1985.
130. Καντής Κ.Δ. Εκλογή από τα Λακωνικά του Πανσανίου, Αθήνα 1952.
131. Καραγιαννάκος Ι.Α., Τα «Σμερδάκια» και τα «Σωτικά», Λακωνικά τ.6, 34-35, 1969.
132. Καρδαρά Χρυσούλα, Οι εξ αποθεώσεως Θεοί των Λακεδαιμονίων, Λακωνικά τ.31, 1993, σ.13-14.
133. Καρδαρά Χρυσούλα, Π., Αρτεμις Ορθεία και Α΄ Σπαρτιατικός συνοικισμός, Λακωνικά Σπουδαί, τ.5, Εν Αθήναις, 1980, σ.5-9.
134. Καρκαβίτσας Ανδρ., Λυγερή, στο Μικρό ημερολόγιο, Εκδ. Γιοβάνη, τ.4, σ.212-247 και τ.2, σ.332.
135. Καρπάθιος Θ., Ο μητρικός θηλασμός, Παιδιατρική, 1998:61:334-337.
136. Κασσιμάτης Γιάννης, Γ., Οι Υδρομυλοι των Κυθήρων, Αθήνα, 2005.
137. Κασσιμάτης Ι.Π., Από την παλαιά και σύγχρονη Κυθηραϊκή ζωή, Μέρος πρώτο, 1957, Μέρος δεύτερο, Αθήνα 1983.
138. Κασσιμάτης Ι.Π., Ιστορικά από την παλαιά και σύγχρονη Κυθηραϊκή ζωή, Επμ. Παναγ. Ι. Κασσιμάτη 3η έκδ., Αθήνα 1994.
139. Κασσιμάτης Ι.Π., Κυθηραϊκά Λαογραφικά-Γλωσσικά, Αθήνα, 1987.
140. Καστριώτης Π., Το Μενελαίον, ΠΑΕ 1900 [1901] 74-87.
141. Καφετζής Επ., Οι Θεοί, Ημίθει και Ήρωες της Λακωνίας, Λακωνικά, τ.8, σ.173-175, 1976.
142. Κεραμιδά Ολυμπία, Έθιμα, δοξασίες, δεισιδαιμονίες για το παιδί από τη Στρωμνίτσα, Λαογραφία, τ.10, 1929-1932, σ.454.
143. Κοβάνη Ελένη, Ο συμβολισμός των Υδατινών πηγών στοιχείο ανάσχεσης της καταστροφής της, Εθνολογία, 3(1994), 33-49.
144. Κοκαλάκης Μίνως, Όμηρος και Αττική Τραγωδία, Αθήνα, 1975.

145. Κοκολάκης Μ.Μ., *Αι «Συμφοραί» της Ελένης εις την Ομώνυμον Τραγωδίαν του Ευριπίδου*, Αθήναι, 1972.
146. Κόμης Δ., *Κυθηραϊκό Λεξικό*, Αθήναι, 1996.
147. Κομνηνός Π.Α., *Το ασβέστιο στην κύηση και στη γαλουχία*, Αθήναι, 1979.
148. Κομνηνού Π.Α., *Λακωνικά Χρόνων Προϊστορικών τε και ιστορικών*, Εν Αθήναις, 1896.
149. Κομνηνού-Κακριδής Όλγα, *Σχέδιο και Τεχνική της Ιλιάδας*, Αθήναι 1947.
150. Κορρέ Κατερίνα, Γ., *Νεοελληνικοί Κεφαλόδεσμοι*, Αθήναι 1978.
151. Κούζης Αρ., *Ιστορία της Ιατρικής*, Αθήναι 1929.
152. Κουκουλές Φ., *Βυζαντινών βίος και πολιτισμός*, 1-6, Αθήναι 1955.
153. Κουκουλές Φ.Ι., *Παραμύθια, μύθοι και εντροπέλοι διηγήσεις παρά Βυζαντινούς*, *Λαογραφία*, ΙΕ, Εν Αθήναις 1953/1954, σ.219-280.
154. Κουκούλης Γ.Θ., *Παλιόχωρα Κυθήρων, Πρώτες Παρατηρήσεις*, *Πρακτ. του Ε' Διεθνούς Πανιωνίου Συνεδρ. Αργοστόλι-Αηξούρι 17-21 Μαΐου 1986*, σσ.125-132.
155. Κούμαρης Ι.Γ., *Ο Άνθρωπος και η Ιστορία του*, Αθήναι 1954.
156. Κουν Ν.Α., *Μύθοι και θρύλοι της Αρχαίας Ελλάδας*, Αθήναι [χχ].
157. Κοφινιώτης Κ.Ε., *Ομηρική Γεωγραφία*, Εν Αθήναις, 1884.
158. Κριαράς Ε., *Λεξικό της μεσαιωνικής Ελληνικής δημόδου γραμματικής*, 1-14 Θεσσαλονίκη 1969-1999.
159. Κυράτσος Κ., Πασαλίδης Θ., *Το φαινόμενο του κατόπτρου σαν σύμπτωμα του συνδρόμου της δυσμορφοφοβίας*, *Εγκέφαλος* 22, 60-65, 1985.
160. Κυριακίδης Π.Στ., *Έλληνες Γίγαντες*, *Ημερ. της Μεγ. Ελλάδος*, Αθήναι 1926, σσ.45-54.
161. Κυριακόπουλος Δ., *Ηρ, Περί Αποκληρώσεως θυγατρός συνερχομένης εις γάμον άνευ της συναίνεσεως των γονέων αυτής*, Εν Αθήναις 1914.
162. Κύρου Α.Κ., *Ταυτότητα Μινωιτών και Φοινίκων στα Προϊστορικά Κύθηρα*, *Πρακτ. Α' Διεθν. Συνεδρ. Κυθηραϊκών Μελ. (20-24/9/2000) Κύθηρα: Μύθος και Πραγματικότητα*, Κύθηρα 2003, σσ.51-67.
163. Κύρου Κ.Α., *Ο Τρίπους της Ελένης του Victor Auburtin*, *Λακωνικά*, τ.16, 1979, σ.26-28.
164. Κωνσταντινίδης Γ., *Ομηρική θεολογία*, Εν Κωνσταντινούπολη, 1876.
165. Κωτόπουλος Η.Θ., *Η Κλιμάκωση των Ηρώων στην Ιλιάδα*, *Θεσσαλονίκη* 1977.
166. Λαμπροπούλου Βούλα, *Φιλοσοφία των Φύλων*, Μέρος Α', Αθήναι 1984.
167. Λαμπροπούλου Στανουάλα, *Η θέση της γυναίκας εις τους Αρχαίους χρόνους*, *Πλάτων ΑΒ(1980)*, τ.χ.32-33, σ.88-113, Εν Αθήναις 1981.
168. Λεβεντάκης Ν.Σ., *Η Κοινωνική και Ιατρική αντίληψις των Παίδων εις τους αρχαίους Έλληνες*, *Ακαδημαϊκή Ιατρική* 26:1 (269) 1(269) Ιαν. 1962 σσ.3-23.
169. Λεκατσάς Π., *Η Μητριαρχία και η σύγκρουσή της με την Ελληνική Πατριαρχία*, Αθήναι, 1970.
170. Λεκατσάς Π., *Καταγωγή των θεσμών, των εθίμων και των δοξασιών*, Αθήναι, 1951.
171. Λεκατσάς Π., *Μητριαρχία*, Αθήναι 1977.
172. Λέτσας Ν.Α., *Μυθολογία της Γεωργίας*, τ.Α Θεσσαλονίκη 1949, τ.Β, 1952, τ.Γ. 1957.
173. Λεονταίνης Γ., *Ζητήματα Επτανησιακής Κοινωνικής Ιστορίας*, Αθήναι 1991.
174. Λιβιεράτος Ε., Μπούτορα Χ., *Κύθηρα. Η εκ Δυσμών πύλη του Αιγαίου στους Αναγεννησιακούς χάρτες*, *Πρακτ. Α' Διεθ. Συνεδ. Κυθ. Μελετ. (20-24/9/2000) Κύθηρα: Μύθος και Πραγματικότητα*, *Πρακτ. Κύθηρα 2003*, σσ.205-217.
175. Λιουδάκη Μαρία, *Στον παππού τα γόνατα*, Αθήναι 1947.
176. Λορεντζάτος Παν., *Ομηρικών Λεξικών*, Αθήναι, 1925.
177. Λούβη-Γιατράκου Αννίτα, *Η θέση της Γυναίκας στην Αρχαία Σπάρτη*, *Λακωνικά*, τ.2, 1965, σ.36-37.
178. Λουκάτος Δ.Σ., *Εισαγωγή στην Ελληνική Λαογραφία*, Αθήναι, 1977.
179. Λουκάτος Δ.Σ., *Τρία χειρόγραφα: Ιστορία φυσικής και πολιτικής της νήσου Κυθήρων, Η Αξιολογική αποτίμησή της, Η κριτική θεώρησή της*, *Πρακτ. Α' Διεθνούς Συνεδρ. Κυθηραϊκών Μελετών*, 20-24, Σεπτ. 2000, τ.Β., σ.341-362.
180. Λυριτζής Σ., *Ο φόβος του θανάτου εις την Ιφιγένειαν την εν Αυλίδι του Ευριπίδου*, *Πλάτων έτος ΣΤ τχ.Α*, 1954 σ.3-17.
181. Μαργίνας Σπ., *Ει Όμηρος Τυφλός*, Αθήναι 1909.
182. Μαζαράκη Ε., *Δέσπονα, Το έγκλημα της Παιδοκτονίας εν Ελλάδι*, *Πρακτ. Ελλην. Ανθρωπολογικής Εταιρείας*, Αθήναι, 1924, σ.8-26.
183. Μαλτέζου Χ., *Βενετική παρουσία στα Κύθηρα*, *Αρχαιακές Μεταρρυθμίσεις*, Αθήναι 1991.
184. Μάντακα-Τριφύλλη Μαρ., *Παλιόχωρα, Η στοιχειωμένη πολιτεία των Κυθήρων*, *Λακωνικά*, τ.35, σ.6-7, 1987.
185. Μαντζουράνης Ι.Κ., *Νεράιδες*, *Λαογραφία Δ'*, Εν Αθήναις 1912-1913, σ.464-475.
186. Μαραβελέας Γ.Α., *Ο Τρωικός Πόλεμος*, Εκδ. ΔΕΚ/ΓΕΣ, Αθήναι, 1984.
187. Μαρινάτος Σ., *Ο Αρχαίος Κορητικός Πολιτισμός*, Αθήναι, 1927.
188. Μεγαλοκονόμος Κοσμάς, *Αξιολόγηση της Κυθηραϊκής λαϊκής παράδοσης*, *Πρακτ. Α' Διεθνούς Συνεδρ. Κυθηραϊκών Μελετών*, 20-24, Σεπτ. 2000, τ.Β., σ.393-406.
189. Μέγας Α.Γ., *Το Ελληνικό Παραμύθι*, Αθήναι 1978.
190. Μέγας Γ.Α., *Σημειώσεις εις τα τασκωνικά παραμύθια*, *Λαογραφία Ζ*, σ.148-168, 1958.
191. Μενάρδος Σ., *Μεταπλασμοί ονομάτων*, Αθήναι τ.41, 1929, σ.50.
192. Μερακλής Μ.Γ., *Ο Σύγχρονος Ελληνικός Λαϊκός Πολιτισμός*, Αθήναι, 1973.
193. Μερακλής Μ.Γ., *Τα Παραμύθια μας*, Αθήναι 1973.
194. Μερακλής Μ.Γ., *Το λαϊκό παραμύθι, Κείμενα Παραμυθολογίας*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήναι 1999.
195. Μηλιαράκης Α., *Γεωγραφία νέα και αρχαία του νομού Αργολίδος και Κορινθίας*, Εν Αθήναις 1886.
196. Μήν, *Χαρίτα*, *Στα ίχνη της Αφροδίτης*, τ.Α., Αθήναι, 2003.
197. Μιχαηλίδης-Νουάρος Μιχ. Γ., *Λαογραφικά Σύμμεικτα Καρπάθου*, Α-Β, Αθήναι 1932.
198. Μιχαηλίδης-Νουάρος Γ., *Η μητριαρχία και μερικές επιβιώσεις της κατά τους ιστορικούς χρόνους*, Αθήναι, 1984.
199. Μουτσόπουλος Ν., Δημητροκάλλης Γ., *Η Ελληνική Ημισέληνος*, Αθήναι 1988.

200. Μπάλλας Κ., Η κύηση, ο τοκετός, η λοχεία και το νεογνό στο λαϊκό πολιτισμό των Νεοελλήνων, *Matthia Medica Greca*, 1980, 8:544-548.
201. Μπαρτσόκας Χρ. Σ., *Μυκηναϊκή Ιατρική*, Αθήνα 1964.
202. Μπαρτσόκας Χρ. Σ., Η Βρεφοκτονία εις την Αρχαίαν Ελλάδα, *Νοσοκομειακά Χρονικά*, 14:137, 1953.
203. Μπαρτσόκας Χρ. Σ., Ο Τοκετός εις την Αρχαίαν Ελλάδα, *Παιδιατρική*, 40:394-398, 1977.
204. Μπασέα-Μπεζαντάκου Χριστίνα, Παρωνύμια από περιοχή της έξω Μάνης, *Λεξιμογραφικόν Δελτίον ΙΕ* (1985), σσ.233-257.
205. Μπασέα-Μπεζαντάκου Χριστίνα, Σημαιολογική θεώρηση των ρημάτων κίνησης της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, *Διατριβή επί Διδακτορία*, Εκδ. Καρδαμίτσα, Αθήνα 1992.
206. Μπεζαντάκος Ν.Π., Η έννοια της μετανοίας στον Όμηρο, *Διδακτορική διατριβή*, Αθήνα, 1980.
207. Μποβονάρο ντε Σιμόν, Το δεύτερο φύλο, μτφ. Κ.Σιμόπουλος, Αθήνα 1979.
208. Μπόνος Γ., Διόσκουροι: Μυθικοί ήρωες της Σπάρτης, *Λακωνικά*, τ.6, σ.58-60, 1969.
209. Μπούτος Γ.Ε., Η Πατρική εξουσία, Αθήνα 1964.
210. Μπράτσος Κ.Π., Περί της γυναίκας εν τω Ελληνικώ, ιδιωτικώ και δημοσίω δικαίω, Αθήνα, 1972.
211. Μυλωνάς Γ.Ε., Η Νεολιθική Εποχή Εν Ελλάδι, Αθήνα 1928.
212. Μυλωνάς Γ.Ε., *Μυκηναϊκή Θρησκεία: Ναοί, βομοί και τεμένη*, Αθήνα, 1977.
213. Μωυσιάδης Μ., *Ευγονική και Παιδοκομία παρά τοις αρχαίοις Έλλησιν*, Αθήνα, 1934.
214. Νεαμονιτάκης Μ., *Εξέλιξη και ανάπτυξη του ανθρώπινου κρανίου*, Αθήνα 1934.
215. Νεστορίδης Κ., *Τοπογραφία της αρχαίας Σπάρτης*, Εν Αθήναις, 1892.
216. Ντόκας Α., *Η Αθηναϊκή Δημοκρατία*, Αθήνα [χ.χ.].
217. Ξενίδου-Schild Βάλια, *Οι γυναίκες στην Ελληνική Αρχαιότητα*, Αθήνα 2001.
218. Ξυνητός Ν., Οι Διόσκουροι ως Προστάτες των Ναυτιλομένων, *Πλάτων*, 1982-3, σσ.30-45, Αθήνα.
219. Οικονομίδης Δ.Β., *Η μοίρα και οι μοίρες στην Ελληνική Λαϊκή Παράδοση*, *Λαογραφία τ.Μ* (40) Αθήνα 2006, σ.37-79.
220. Οικονομίδης Δ., *Σελήνη (Λαογραφία) Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια*, τομ. ΙΑ στ.28-32, Αθήνα 1967.
221. Οικονομίδης Δ.Β., *Αι περί των Νεράιδων δοξασία και παραδόσεις του Ελληνικού λαού*, *Επιστ. Επιστ. Φιλ/κής Σχ. Παν/μίου Αθηνών*, περ.Β', 24(1973-74), 337-355.
222. Οικονομίδης Δ.Β., *Το παραμύθι και ο Παραμυθάς εν Ελλάδι*, *Λαογραφία ΛΑ*(31):1976-78, σ.31-42.
223. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Ελληνικό Λαογραφικό Λεξικό για τη Μάνα και το Παιδί*, εκδ. Ελλην. Παιδ. Εταιρείας, Αθήνα 1999.
224. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Η Αρχαγόγκαστρον γυναίκα*, *Θέματα Μαιευτικής-Γυναικολογίας*, Οκτ.-Δεκ. 1990, σ.37-45.
225. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Η αρρενογονία και η θηλγυονία στην Ελληνική Λαϊκή Παράδοση*, *Θέματα Μαιευτικής και Γυναικολογίας*, τ.ΙΒ' τ.1 Ιαν.-Μαρτ. 1998.
226. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Η διαχρονική αξία των αρχών της φιλοσοφίας των ηθικών και δεοντολογικών κανόνων της Ελληνίδας Μαίας και του Έλληνα Μαιευτή*, εκδ. Ακίδα, Αθήνα 2000.
227. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Η Κομπομαμή, η Σακκουλαρομαμή και η Σερικοβοτανίστρα*, τρεις ειδικές γιάτρισσες της Βοτανοθεραπευτικής από τις Υποειδικότητες της Μαιευτικής και Γυναικολογίας κατά την Τουρκοκρατία, *Θέματα Μαιευτικής-Γυναικολογίας*, τ.12 τχ.4 σ.433-447, Οκτ.-Δεκ.2003.
228. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Η στείρα γυναίκα στις προλήψεις και τις δεισιδαιμονίες του Ελληνικού λαού*, *Θέματα Μαιευτικής και Γυναικολογίας*, τ.θ. τ.4 Οκτ.-Δεκ. 1995 σ.355-370.
229. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Νανουρίσματα και Ταχταρίσματα της Λαϊκής Ελληνίδας Μάνας για το παιδί της*, Αθήνα, εκδ. Ακίδα, 1999.
230. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Ο θηλασμός στην Ελλάδα κατά την Τουρκοκρατία*, *Δελτ. Α' Παιδ. Κλιν. Πανεπ. Αθηνών*, 1982, 29:421-442.
231. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Ο Τοκετός της Πρωτόπλαστης Εύας και οι επιβιώσεις του στη Λαϊκή μας Παράδοση*, *Θεμ. Μαιευτ.-Γυναικολ. ΙΕ Ιουλ.-Σεπτ. 2001*, σ.272-288.
232. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Οι 40 θύμησες*, *Πρακτικά Β' Διεθνούς Συνεδρ. Πελοποννησιακών Σπουδών*, Αθήνα 1981-1982.
233. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Οι τροφές της λεχώνας στην Ελληνική Λαϊκή Παράδοση*, *Θέματα Μαιευτ.-Γυναικολογ. Τ.ΙΓ.*, τχ.3, Ιουλ.-Σεπτ. 1999, σ.252-283.
234. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Οι Υποειδικότητες της Δημόδου Μαιευτικής Γυναικολογίας κατά την Τουρκοκρατία*, *Θεμ. Μαιευτ.-Γυναικολ. ΙΣΤ* τχ.2 Ιαν.-Μαρτ. 2002, σ.130-140.
235. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Οικονομοπούλου Α.Χ.*, Από την Ηπειρώτισσα παραδοσιακή μαμή στους σύγχρονους επιστήμονες Μαία και Μαιευτή, εκδ. Ακίδα, Αθήνα 2003.
236. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Οικονομοπούλου Χ. Αλεξάνδρα*, *Παροιμίες τον Ελληνικού λαού για τη Μάνα και το Παιδί*, *Θεμ. Μαιευτ.-Γυναικολογία*, τ.ΙΗ, τχ2, σσ.318-330, 2004.
237. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Παροιμίες για τη γέννα*, *Θέματα Μαιευτικής-Γυναικολογίας*, Οκτ.-Δεκ. 1990, σ.434-441.
238. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Τα 40 Νεραϊδοσφόντυλα*, *Θεμ.Μαιευτ.-Γυναικ. τ.ΙΕ τ. 1* 2001 σ.59-91.
239. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Τα ανεστημένα παιδιά*, *Παιδιατρική* 53:184-192, 1990.
240. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Το Μουσείο της Μητέρας*, *Ιατρ. Επιθ. Ενόπλων Δυνάμεων*, τ.14:885-898, 1980.
241. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Το παιδί το σαραντάρι*, *Δελτ. Α' Παιδ. Κλιν. Παν. Αθηνών* 30:370-384, 1983.
242. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Το πρωτοβρομάτισμα της λεχώνας*, *Ελευθώ περ.β τ* (8) τχ. 1 σ.36-39 τ.8 τχ.3 σ.124-128, 2003.
243. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Η Γέννηση της Κυθαιρείας Αναδυομένης Ουρανίας Αφροδίτης με ευτόκιο θαλάσσιο λουτρό στις επιβιώσεις της Λαϊκής Ιατρικής Παράδοσης*, *Η' Διεθνές Πανύσιο Συνέδριο, Χώρα Κυθήρων*, 21-25 Μαΐου 2006.
244. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Οι αντρειωμένοι και η ουρά τους - Ο Γιγενής Ακρίτας και τα σπήλαια, Κρητική Εστία*, Αθήνα 1982, τχ. 272-285.
245. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Οικονομοπούλου Αλεξάνδρα Χρ.*, Η άπνοια του νεογνού στον τοκετό. Μέθοδοι ανάνηψης από την παραδοσιακή μαμή επί Τουρκοκρατίας, *Δελτ. Α' Παιδ. Κλιν. Παν. Αθηνών* 52(1):σ.65-71, 2005.
246. Οικονομόπουλος Χ.Θ., *Οικονομοπούλου Α.Χ.*, Ο Τοκετός, οι Δυστοκίες, τα «Ευτόκια» και η ανάνηψη των απνοϊκών νεογνών στη Δημόδη Ιατρική κατά τα Μεταβυζαντινά Χρόνια του Νέου Ελληνισμού (1453-1953) (Ιατρική Ερμηνεία), *Θέματα Μαιευτ.-Γυναικολ.*

- τ.ΙΘ (2005) σσ.242-267, τ.ΙΘ σσ.342-360, τ.Κ (2006) σσ.48-78 2006.
247. Οικονομόπουλος Χ.Θ., Οικονομοπούλου, Αλεξάνδρα Χρ., Παρωνύμια Νοτίας Ευβοίας δηλωτικά συγγενικών και επικτήτων παθήσεων της παιδικής ηλικίας, *Ιατροψυχολογική εφημερίδα, Ονόματα* τ.17-18, Αθήνα 2005, σ.185-210.
248. Οικονομόπουλος Χ.Θ., Οικονομοπούλου, Χρ. Αλεξάνδρα, Οι Άγιοι Σαράντα και ο Άγιος Συμεών προστάτες και τιμωροί. Άγιοι της εγκύου και του βρέφους στη Λαϊκή Ιατρική Παράδοση της Σίφνου, Γ' Διεθνές Σιφναϊκό Συμπόσιο, 29 Ιουν.-2 Ιουλ. 2006, Σίφνος.
249. Οικονομόπουλος Χ.Θ., Οικονομοπούλου Χρ. Αλεξάνδρα, Το Σπήλαιο της Ωλιάρου (Αντιπάρου). Νέα άποψη ότι εκεί έζησε ο κύκλωπας Πολύφημος, *Παριανά ΚΖ* τ.χ.100, Ιαν.Μαρ.2006, σ.23-36, τ.χ.101, Απρ.-Ιούν. 2006, σ.184-203, τ.χ.102, Ιουλ.-Σεπτ. 2006, σ.306-323.
250. Οικονομόπουλος Χ.Θ., Σηπλιάτες και Σηπλιώτες, *Αφιέρωμα: Τα Σπήλαια στην Ελλάδα, Καθημερινή Επτά ημέρες Κυριακή, 8 Αυγούστου 1993*, σ.32.
251. Οικονομοπούλου Χρ. Αλεξάνδρα, *Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Ιατρικής, Ιατρικό Βήμα Σεπτ.-Οκτ. 2004*, σ.82-86.
252. Οικονομοπούλου Χρ. Αλεξάνδρα, Οικονομόπουλος Χ.Θ., «Αγιονέρια» και «Ανεμονέρια» στις Κυκλάδες. Οι λαϊκές ονομασίες και οι κατηγορίες των πηγών αυτών, Δ' Ονοματολογικό Συνέδριο του Κέντρου Ερευνής Ι.Α.Ν.Ε. της Ακαδημίας Αθηνών, Τήνος, 20-22 Οκτωβ. 2005.
253. Οικονομοπούλου Χρ. Αλεξάνδρα, Οικονομόπουλος, Χ.Θ., Ο μυθικός θηλασμός και οι «Βυζάστρες» της Σίφνου στη Λαϊκή Ιατρική Παράδοση της Σίφνου, Γ' Διεθνές Σιφναϊκό Συμπόσιο, 29 Ιουν.-2 Ιουλ. 2006, Σίφνος.
254. Οικονομοπούλου Χρ. Αλεξάνδρα, Οικονομόπουλος, Χ.Θ., Παιδικό δαίμονες και φόβητρα των νηπίων στις Κυκλάδες, Δ' Ονοματολογικό Συνέδριο του Κέντρου Ερευνής Ι.Α.Ν.Ε. της Ακαδημίας Αθηνών, Τήνος, 20-22 Οκτωβ. 2005.
255. Οικονομοπούλου Χρ. Αλεξάνδρα, Το Σπήλαιο Μυλοποτάμου Κυθήρων. Κρουσφιγέτο της ωραίας Ελένης και του Πάρη όπως έχει επιβιώσει στη λαϊκή ιατρική παράδοση, Η' Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο, Χώρα Κυθήρων, 21-25 Μαΐου 2006.
256. Όμηρος, *Η Ιλιάδα*, μτφ. Αλεξ. Πάλλη, *Εν Αθήναις* 1936.
257. Όμηρος, *Ιλιάδα*, μτφ. Ν.Καξαντζάκη-Ι.Κακριδή, Αθήνα 1955.
258. Όμηρος, *Ιλιάς*, μεταφρ. Ιακ. Πολυλά, Αθήνα 1928.
259. Πανταζίδης Ι., *Λεξικόν Ομηρικόν*, Αθήνα 1930.
260. Πανωφοροπούλου-Λεβέντη Αγγελική, *Η Γυναικεία Παρουσία στα Ομηρικά Πλαίσια*, Αθήνα, 1980.
261. Παπαβασιλείου Β.Γ. και Δραγώτου-Κουρσοβίτη, *Το Γάλα, Τρίκαλα*, 1997.
262. Παπαγεωργίου Γ. Μαρία, *Παραμύθια, Θεσσαλονίκη*, 1984.
263. Παπαγεωργίου Γ.Κ., *Ο Όμηρος*, Αθήνα, 1986.
264. Παπαθανασίου Δ.Χ., *Η «ωραία» Ελένη*, Αθήνα, 1961.
265. Παπαθανασίου Κ. Μάρως, *Διόσκουροι Θαλασσινοί σπητήρες, Επτά ημέρες, Καθημερινή Κυριακή 17 Αυγούστου 2003*, σ.8-9.
266. Παπαθανασίου Γ., *Σπήλαιο Διού Αι ανασκαφάι του 1970-1971, Αρχαιολ. Ανάλεκτα Αθηνών (ΑΑΑ) 4* 1971, σ.12-26.
267. Παπαμιχαλόπουλος Ν.Ζ., *Κρανίη το Νησί της Ωραίας Ελένης, Λακωνικά* τ.24, σ.20-21, 1986.
268. Παπανικολάου Ν.Α., *Όμηρος, ο Ποιητής Παιδαγωγός*, Αθήνα 1981.
269. Παπασιτύρου Σ., *Ο Περικλής Ξανθίππου και η χρυσή εποχή της Αθήνας*, Αθήνα, 1972.
270. Παπαχατζής Ν., *Η θρησκεία στην Αρχαία Ελλάδα*, Εκδοτ. Αθηνών, Αθήνα 1987.
271. Παπαχατζής Ν., Πανσανίου, *Ελλάδος Περιηγήσεις*, Αθήνα 1976.
272. Παπαχριστοφόρου Μαριλένα, *Το παραμύθι της Νεράιδας (ΑΤ 400), Αναπαραστάσεις των φύλων μέσα από την έλξη/άπωση του υπερφυσικού και του ανθρώπινου στοιχείου, Εθνολογία 5* (1996-1997), 181-210.
273. Παπαδέλλης Θ., *Από τη Βιολογική Γέννηση στην Κοινωνική, Διδακτορική Διατριβή*, Αθήνα 1995.
274. Πατσουράκος Ι.Β., *Πραγματεία περί του αρχαίου Γυθείου*, *Εν Αθήναις* 1902.
275. Παττίρης Π.Α., *Ευριπίδη, Ελένη*, Αθήνα, 1978.
276. Πανσανίου, *Ελλάδος Περιηγήσεις Κορινθιακά-Λακωνικά*, μτφ. Νικ. Δ. Παπαχατζή, Αθήνα 1976.
277. Περικλέους, *Επιτάφιος*, 431π.Χ., *Νεοελληνική αλόδοση*, Κωστή Μελισσαρόπουλου, Αθήνα, 1950.
278. Πετρόπουλος Α.Α., *Η ακληρία εις τα έθιμα του Ελληνικού λαού*, *Επετ. Λαογρ. Αρχ. Ακαδ. Αθηνών*, 7(1952), σ.8-44.
279. Πετρόχειλος Ι., *Αρχαίο Ιερό στο Παλιόκαστρο, Πρακτ. Α' Διεθ. Συνεδ. Κυθηρ. Μελ. (20-24/9/2000) Κύθηρα: Μύθος και Πραγματικότητα, Κύθηρα τ.Α* (2003) σσ.77-89.
280. Πετρόχειλος Ι., *Τα Κύθηρα από την προϊστορική εποχή έως τη Ρωμαιοκρατία*, *Ιωάννινα* 1984.
281. Πετρόχειλος Μ., *Ιστορία της νήσου Κυθήρων*, Αθήνα, 1940.
282. Πετρόχειλος Ν., *Roman Attitudes to the Greeks*, Αθήνα 1974.
283. Πετρόχειλος Ν., *Φύση και σχέση ευτυχίας και δυστυχίας στην Αινειάδα του Βιργιλίου, Δωδώνη (Επιστ. Επ. Φιλ. Σχ. Παν. Ιωαννίνων τ.Ι Ιωάννινα* 1981 σσ.167-195.
284. Πετροχείλου Άννα, *Η Επιστημονική και Τουριστική αξία των Σηπλιών Μάνης, Ηώς περ.3η έτος 6ον αρ. σσ.70*, 1963 σ.256-260.
285. Πετροχείλου Άννα, *Σπήλαιον Αγίας Σοφίας Μυλοποτάμου Κυθήρων*, *Δελτ. Ελλ. Σηπλ. Εταιρ. τ.χ.*, 28 Οκτ.-Δεκ. 1970, σ.102-110.
286. Πετροχείλου Άννα, *Τα Σπήλαια της Ελλάδας*, *Εκδοτική Αθηνών*, Αθήνα, 1985.
287. Πετροχείλου Άννα, *Τα σπήλαια των Κυθήρων. Το νησί της Ουρανίας Αφροδίτης*, επιμ. Πρ.Μαντζάρογλου, Αθήνα [χ.χ.].
288. Πιεράκος Γ., *Θεοί, ήρωες και άνθρωποι, Θεσσαλονίκη*, 1954.
289. Πίτσιος Μ., *Η «Νεραϊδογεννημένη»*, Αθήνα, 1962.
290. Πλακιάδης Σ., *Σελήνη, Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια*, ΚΑ, Αθήνα 1932, σσ.406-651.
291. Πολίτης Ν.Γ., *«Μελέτα περί του βίου και της γλώσσης του Ελληνικού λαού»*, *Παροιμία Εν Αθήναις τ.Α 1899 τ.Β 1900 τ.Γ. 1901 τ.Δ. 1902*.
292. Πολίτης Ν.Γ., *«Τα κατά την γέννησιν»*, *Νεοελλ. Αναλ. Α.374-384*, *αναδημοσίευση στο Λαογραφικά Σύμμεικτα*, Αθήνα Γ:206-221, 1872, 1931.
293. Πολίτης Ν.Γ., *«Ωκντόκια»*, *Λαογραφία* 6:299-346, *αναδημοσίευση στο Λαογραφικά Σύμμεικτα*, Αθήνα Β.284-316, 1918, 1921.
294. Πολίτης Ν.Γ., *Η Σελήνη κατά τους μύθους και τας δοξασίας των Ελλήνων*, *Λαογραφικά Σύμμεικτα Β'*, Έκδοση Β, *Εν Αθήναις* 1975.
295. Πολίτης Ν.Γ., *Νεοελληνική Μυθολογία, Τ.Α'μρο.Α*, *Εν Αθήναις*, 1871.
296. Πολίτης Ν.Γ., *Νεράιδες στη Νεοελληνική Μυθολογία*, τ.2, *Εν Αθήναις* 1871.
297. Πολίτης Ν.Γ., *Παραδόσεις μερ. Α'*, *Εν Αθήναις* 1904, σ.491-493, *Μέρος Β'*, *Εν Αθήναις* 1904, σ.1153 κ.εξ., 1157 κ.εξ.

298. Πολίτης Ν.Γ., «Τα ονόματα των Νεραίδων και των Ανασκελάδων» Λαογραφικά Σύμμεικτα, τ.Δ. Αθήνα 1918.
299. Πολίτης Ν.Γ., Νεοελληνική Μυθολογία, Μέρος Β, Εν Αθήναις 1874, σσ.514-517.
300. Πολίτης Ν.Γ., Παραδόσεις Α', 1904 σσ.70-71, αρ.136, σσ.357-59, αρ.624, Β' 1904, σσ.752-754, 1338-1340.
301. Πολίτης Ν.Γ., Τα κατά την γέννησιν, Νεοελλ. Ανάλεκτα, Α'374-384.
302. Πολυδένδρους, Ονομαστικόν (Pollucis Ονομαστικόν), τ.3 Leipzig 1901-1937 (Ανατύπωσης) Stuttgart 1967).
303. Πολυμέρου-Καμηλάκη Αικατερίνη, «Νερό και αλάτι. Συμβολισμοί και Πραγματικότητα», Επιστ. Τριήμερο με θέμα: «Το Ελληνικό αλάτι», Πολιτ. Τεχν. Ίδρυμα ΕΤΒΑ. Μυτιλήνη.
304. Πολυμέρου-Καμηλάκη Αικατερίνη, Μετρήσεις: Συμβολισμοί και Πραγματικότητα, Επετ. Κεντρ. Ερευνής Ελλην. Λαογραφίας, τ.κxviii (1987-1998), Αθήνα 1999, σ.5-28.
305. Ρηγάτος Γ.Α., Η αρχαία Ιατρική της Λαϊκής μας Παράδοσης, Αθήνα 1999.
306. Ρίββεκ, Ιστορία της ρωμαϊκής ποιήσεως, μεταφρ. Σ.Κ.Σακελλαροπούλου, τ.Α-Β, Εν Αθήναις 1898.
307. Ροζάκης Π., Η συγκρότηση της Σπάρτης, Λακωνικά, τ.23, σ.14 κ.ξ., 1985.
308. Ροντόπουλος Π., Είλειθία, Ιατρική Πρόοδος 1946, σ.114-115.
309. Ρωμαίος Κ., Λαογραφία και Όμηρος, Αθήνα, 1979.
310. Σάββας Π.Α., Ανατομική του Ανθρώπου, τ.1-4 Θεσσαλονίκη 1958-1961.
311. Σακελλαρίου Αθ., Κυπριακά, τ.Α', Εν Αθήναις 1868.
312. Σακελλαρίου Μ.Β., Ένα πρόβλημα της Ομηρικής Γεωγραφίας, Τα όρια της χώρας των Επειών, Πελοποννησιακά, τ.Γ., σ.17-46, Αθήνα 1959.
313. Σαμοθράκης Α., Μυθολογική Ιατρική, Ελλην. Ιατρική 3, τχ. 2-7, 1929.
314. Σαραντή Ελληνική, Από τα Θρακικά Έθνη, Θρακικά, Α:137-139, 1928.
315. Σβορώνος Ι.Ν., Η Σκίλλα, ο Σχινοκέφαλος Περικλής και η στέγη του ωδείου αυτού, Λαογραφία, Ζ', 137-176, Εν Αθήναις, 1923.
316. Σεφέρης Γ., Ποιήματα «Ελένη», Ποιητική Ανθολογία Πολίτη, 1965.
317. Σκιαδάς, Αριστόξ., Από την ποίηση του Ομήρου, Επική αφήγησης και ανθρώπινη μοίρα, Αθήνα, 1969.
318. Σκιαδάς, Αριστοφ., Ανθρώπινη ευθύνη και θεία επέμβασις εις την πρόμιον Ελληνικήν ποίησιν, Αθήνα, 1967.
319. Σκουτέρη-Διδασκάλου Ε., Γυναίκες εξωτικές και γυναίκες οικόσιτες, Ανθρωπολογικά για το γυναικείο ζήτημα, Β' εκδ. Αθήνα 1991.
320. Σπυριδάκης Γ.Κ., Ο αριθμός Τεσσαράκοντα παρά τους Βυζαντινούς και Νεωτέρους Έλληνες, Εν Αθήναις 1939, σ.23-84.
321. Σπυρόπουλος Θ., Το μυκηναϊκό Ανάκτορο του Μενελάου και της Ελένης στην Ομηρική Λακεδαίμονα (Πελλάνα), Corpus (Ιούλιος 2002), σσ.20-31.
322. Στάθης Σ., Κυθηραϊκή Επιθεώρησις, Αθήνα 1923.
323. Σταματάκος Ι.Δ., Λεξικόν Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσης, Αθήνα 1949.
324. Σταμούλη-Σαραντή Ελληνική, Από τα παραμύθια της Θράκης, Θρακικά, τ.15, Αθήνα 1941, σ.332-336.
325. Σταυρόπουλος Σ., Τα Ασκληπεία της Πελοποννήσου, Πάτρα 1996.
326. Στέφος Α.Α., Η μορφή της Κυθρεΐας Αφροδίτης στους Ομηρικούς ύμνους, Πρακτ. Α'Διεθ. Συνεδ. Κυθηρ. Μελετών, Κύθηρα: Μύθος και Πραγματικότητα, τ5 Κύθηρα 2003, σσ.347-352.
327. Στουραϊτης Γ., Ο Μύθος της Ωραίας Ελένης, Αθήνα 1989.
328. Συριόπουλος Κ.Τ., Εισαγωγή εις την αρχαίαν Ελληνική Ιστορίαν. Οι μεταβατικοί χρόνοι από την Μυκηναϊκήν εις την Αρχαϊκήν περίοδο 1200-700 π.Χ., τ.Α-Β, Αθήνα 1983-1984.
329. Σχονά Κ., Ελένη: Ένα όνομα και ένα σύμβολο, Αφιέρωμα Επτά Ημέρες, Καθημερινή 30/5/1993, σσ.1-15.
330. Ταϊφάκος Ι.Γ., Η Ομηρική νήσος Κρανία εις την νεοελληνικήν ποίηση, Λακωνικά, 10 (1973) 194-197.
331. Τάκαρη Ντίνα, Η γυναίκα από την αρχαιότητα έως την Τεχνολογική Επανάσταση, Αθήνα 1984.
332. Ταρσούλη Αθηνά, Κύπρος, τ.Β Αθήνα 1963.
333. Ταρσούλη Γεωργία, Μια φορά κι έναν καιρό Δημοτικά Παραμύθια, τ.Α' Αθήνα 1925.
334. Τερζοπούλου Μιράντα, Ψυχογιού, Ελένη, Γυναίκα-Κοινωνία στο δημοτικό τραγούδι, Αντιθέσεις, 17:50-67, 1984.
335. Τάτσος Κ., Η Κοινωνική Φιλοσοφία των Αρχαίων Ελλήνων, Αθήνα 1970.
336. Τσιτσιλίας Π., Η Ιστορία των Κυθήρων, τ.Α., Αθήνα, 1993, τ.Β., Αθήνα, 1994.
337. Τσοπανάκης Αγαπ., Εισαγωγή στον Όμηρο, Θεσσαλονίκη 1987.
338. Τσουντας Χ., Συμβολή εις την Ιστορίαν του Τρωικού μύθου, Ελληνικά, 7(1934) σσ.22-35.
339. Υπουργείο Αιγαίου, Αρχαιολογικός Άτλας του Αιγαίου από την προϊστορία έως την ύστερη αρχαιότητα, Αθήνα, 1998.
340. Φαλτάιτς Αναστασία, Τα Σκυριανά τσεμπεράκια του συλλόγου του Μουσείου Φαλτάιτς, Αθήνα, 1985.
341. Φαρούπος Ν., Η Ωραία Ελένη, Εκδ. Κέδρος, Αθήνα 2004.
342. Φιλίπιδης Λεον., Θεία πρόνοια και μοίρα εν τη θησοκεία των Αρχαίων Ελλήνων, Αθήνα, 1939.
343. Φραγκάκη Κ. Ευαγγελία, Συμβολή στα λαογραφικά της Κρήτης, Αθήνα 1949.
344. Φτέρης Γ., Ο Θρύλος της Νεραΐδας, Λακωνικά, τ.26, σ.16-17, 1988.
345. Φωτιάδης Αθ., Γυναικοκρατία (μητριαρχία), Αθήνα 1980.
346. Φωτιάδης Π. Ευάγγελος, Οι αρχαίοι Έλληνες νοσταλγοί του παρελθόντος, Ιλιός τ.10 Νοεμβ.-Δεκ. 1965, σ.329-344.
347. Χαβιάρα-Καραχάλιου Σεβαστή, Η Λαϊκή Ιατρική της Χίου, Εκδ. Gasci-Hellas, Αθήνα 1993.
348. Χατζηανέστης Ερ., Η Ελένη Ομηρική και Αισχύλεια, Αθήνα, 1974.
349. Χατζηγάκης Κ.Α., Παραδόσεις τ' Ασπροποτάμου, Τρίκαλα, 1948.
350. Χατζηδάκης Ι., Είλειθία σπήλαιον εν Κρήτι, Παρνασσός 10:1886, σ.339 κ.ξ.
351. Χατζηδάκης Μ., Μπίθα, Ιωάννα, Ευρετήριο Βυζαντινών Τοιχογραφιών Κυθήρων, Αθήνα, 1997.
352. Χατζηκώστας Γ., Η μοιχεία ως αδίχημα κατά τας διάφορας εποχάς, Αθήνα, 1946.
353. Χατζηφώτης Ι.Μ., Άγιος Ευστάθιος Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης ο Κατάφλωρος (12ος αιώνας), Αθήνα, 1995.
354. Χουρμουζιάδης Κ., Το παιδί εις την περιφέρειαν Μετρών και Αθύρων, Αρχ., Θρακ. Θησαυρού, Ζ', 1940-41, σ.74 κ.ξ.
355. Χρήστου Χρ., Αρχαία Σπάρτη, Σύντομος οδηγός για την ιστορία, τα μνημεία και το Μουσείο της Σπάρτης, 1960.

356. Χριστοδούλου Γ.Ν., *Η Συνδρομή του Σωσίου, Διατριβή επί Υψηγείας, Αθήνα, 1975.*
 357. Χριστόπουλος Μ., *Η Ελένη στην Ιλιάδα και την Οδύσσεια, Ιστορικά Ελευθεροτυπίας 235(2004), σσ.7-17.*
 358. Ψυχογιός Ντίνος, *Ηλειώτικα Παιδοκόμια, Λαογραφία ΓΓ:340-346, ΙΕ:248-273.*
 359. Ψυχογιού Ε., *Η εθνοτική ετερότητα ως δήλωση μεταφυσικής παρουσίας στα τελετουργικά τραγούδια Ελμαζαγάς και Ελένη, J.Orient and African Studies 13 (2004), σσ.233-276.*
 360. Ψυχογιού Ελένη, *Κρατεί ν'ου δέντρους τη δρουσία, κρατεί κι ου νιός την κόρη... Η συμβολή και η μαγική σημασία του νερού στην τελετουργία του γάμου μέσα από τα τραγούδια, Πρακ. Επιστημ. Συναντ. 12-14 Δεκ. 1997, Το Νερό Πηγή Ζωής Κίνησης, Καθαριού, Αθήνα, σσ.47-63.*
 361. Ψυχογιού-Ιωαννίδη Ελένη, *Νεράιδες, Πίστη και Λατρεία τους στην Ηλεία, Ηλειακά, περ.2η τχ.16 Οκτ.-Δεκ. 1980, σ.1136-1143.*

Ξένη

362. Aarne A., Thompson, S., *The Types of the Folklore, Academia Scienturum Fennica, 1961.*
 363. Ackner B., *Depersonalization, I Aetiology and phenomenology, Journal of Mental Science, 100, 838, 1954.*
 364. Adkins A.W.H., *Merit and Responsibility, Oxford, 1960.*
 365. Aubert H., *Les Legendes Mythologiques de la Greu et de Rome, 3rd ed. Paris [χ.χ.].*
 366. Bachofen J.J., *Myth, Religion and Mother Right, Princeton Univ. Press, 1967.*
 367. Backes Jean-Louis, *Ο Μύθος της Ελένης, μτφ. Μαίρη Γιόση, εκδ. Μεγάρου Μουσικής Αθηνών, Αθήνα 1993.*
 368. Balsdon J.P.V.D., *Ρωμαίες γυναίκες. Η ιστορία τους και τα έθιμά τους, Μεταφρ. Νίκου Πετροχειλίου, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1984.*
 369. Becker Helena, *ihr Wesen und ihre Wandlungen im Klassischen Altertum, Leipzig, 1939.*
 370. Bennighoff Alt., *Lehrbuch der Anatomie des Menschen, Munchen, 1942.*
 371. Bergsma D., *The Infant at risk Intercontinental, Med. Books Co, New York, 1973.*
 372. Bethe E., *Homer, Dichtung und sage III, Berlin, 1927.*
 373. Beye C.R., *The Iliad the Odyssey and the Epic Tradition, New York 1976.*
 374. Blegen C.W., *Troy and the Trojans, London, 1963.*
 375. Blegen W.C., *Ο Όμηρος, ο Στράβων και η Πύλος του Νέστορος, Παρουσιάζει, τ.ΣΤ., 1964, σ.151-171.*
 376. Boardman J., *The Greeks overseas, 2nd ed. Harmonds Worth, NY 1973.*
 377. Boardman J., *Artemis Orthia and Chronology, BSA 58(1968), 1-7.*
 378. Bowra C.H., *Greek Lyric poetry, Oxford, 1936.*
 379. Bowra C.M., *Homer, London 1970.*
 380. Briffault R., *The mothers, 2nd ed., London 1959.*
 381. Brunnhofer D., *Helena, Zurich, 1941.*
 382. Bumm E., *Grundriss zum studium der Geburtshilfe, Wiesbaden 1917.*
 383. Burkert, W., *Ελληνική Μυθολογία και τελετουργία, Δομή και Ιστορία, Αθήνα 1997.*
 384. Campbell, J., *The masks of God: Primitive Mythology, New York, 1959.*
 385. Camps W.A., *An Introduction to Homer, Oxford 1980.*
 386. Capgras J. et Carrette P., *Illussion des Sosies et complex d' Opdiper, Ann Med. Psychot 82, 48, 1924.*
 387. Carpenter R., *Folktales, Fiction and Saga in the Homeric Epics, Berkeley and Los Angeles, 1946.*
 388. Caskey J.L., *Archeology and the Trojan War, J.H.S. 84, 1964, 9-11.*
 389. Caskey J.L., *Notes on Trojan Chronology, AJ. A52 (1948), pp.119-122.*
 390. Castiglioni A., *A History of Medicine, New York Alfred A Knopf, 1958.*
 391. Catling H.W., *Study at the Menelaion, 1982-1983, Λακωνικά Σπουδαί, τ.7, εν Αθήναις 1983, σ.23-31.*
 392. Catling W.H., *Excavations of the British Schod at Athens, at the Menelaion Sparta, 1973-75, Λακωνικά Σπουδαί τ.Β Εν Αθήναις 1975, σ.258-269.*
 393. Chadwick J. and M.Ventris, *Evidence for Greek Dialect in the Mycenaean Archives, J.H.S.73, 1955, 84-103.*
 394. Chadwick J., *Documents in Mycenaean Greek, Cambridge, 1956.*
 395. Chadwick J., *The Decipherment of Linear B, 2η έκδ. Cambridge 1967.*
 396. Chapouthier M., *Les Dioscures an Service d'une deesse, Paris, 1936.*
 397. Clader Lee, Linda, *Helen, The Evolution from Divine to Heroic in Greek Epic Tradition, Lugdun, Batavorum, 1976.*
 398. Codino F., *Εισαγωγή στον Όμηρο, μτφ. Γεο. Δ. Βανδώρος, Αθήνα 1981.*
 399. Cohen M.M., *An etiology and nosologic overview of craniosynostosis syndromes, Birth Defects, ii:137, 1975.*
 400. Coldstream J.N. & G.L. Huxley, (eds), *Kythera Excavations and studies, London, 1972.*
 401. Coleman S.M., *The Phantom Double, its psychological significance, Brit. J. Med. Psychol. 14, 254, 1934.*
 402. Coman J., *L' idee de Ca Nemesis chez, Eschyle, Paris, 1931.*
 403. Croon J.H., *Artemis Orthia en Helena, Hermeneum, 39 (1968), 128-134.*
 404. Curlier P., *Homötre, Paris, 1999.*
 405. Currarino G. and Silverman, F.N., *Orbital hypertelorism arinencepherly and trigonocephaly, Radiology 74Q206, 1960.*
 406. Dawkins K.M., *Fourty-five stories from the Dodecanese, Καίμπριτζ, 1950.*
 407. Dawkins R.M., *The Sanctuary of Artemis Orthia at Sparta, 1929.*
 408. Delebecque E., *Ο Τηλέμαχος και η δομή της Οδύσσειας, μτφ. Ξένης Οικονομοπούλου, Αθήνα 1966.*
 409. Deubner L., *Kosmas und Damian, Leipzig 1907.*
 410. Dickinson O.T., P.K., *Reflections on Bronze Age, Laconia, Φιλολόγων, Laconian Studies in Honour of Hector Catling, London, 1992.*
 411. Dickinson O.T.P.K., *Η προέλευση του Μυκηναϊκού Πολιτισμού, μτφ. Αθ.Παπαδόπουλος, Αθήνα, 1977.*

412. Diner Helen, *Mothers and Amazons: The First Feminine History of Culture*, New York, 1973.
413. Dodds R., *Οι Έλληνες και το Παράλογο*, Αθήνα, 1978.
414. Durant W., *Παγκόσμιος Ιστορία του Πολιτισμού*, Αθήνα 1965.
415. Eoswald, *The Legend of Fair Helen*, London, 1905.
416. Farnell, Lewis R., *The Cults of the Greek States*, Oxford University press, 1907.
417. Faure P., *Οδυσσέας ο Κρητικός*, Αθήνα 1998.
418. Floquet A., *Homere Medecine*, Paris, 1912.
419. Focke Fr., *Paris und Hølena*, *Gymnasium*, 65 (1958), 383-401.
420. Fordsyke E.J., *Greece before Homer*, London, 1956.
421. Foxhall L. and J.K. Davies, (eds), *The Trojan War: Its Historicity and Context*, *Papers of the First Green Bank Colloquium Liverpool 1981*, Bristol 1984.
422. Frazer J.G., *The Golden Bough*, New York 1922.
423. Funic-Brentano F., *La belle Helene, Hermeneus*, 39(1968), 128-134.
424. Gaisford Th., *Etymologium Magnum, (Το Μέγα Ετυμολογικόν) Oxf.ii 1848 (Avat. Amsterdam 1967)*.
425. Gedda L., *Twins in history and Science*, Springfield 1961.
426. Gould M.G. and Pyle W.L., *Anomalies and Curiosities of Medicine*, W.B. Saunders, Philadelphia 1896.
427. Graves R., *The Greek Myths Vol. I*, Middlesex, England, 1960.
428. Graves R., *The white Goddess*, New York, 1966.
429. Groten F.J., *Homer's Helen*, GR.15 (1968) 33-39.
430. Guerber H.A., *The Myths of Greece and Rome*, London 1907.
431. Guisenier Jean, *Ο Περίπλους του Οδυσσέα*, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2005.
432. Hamilton, Edith, *The Greek Way*, W.W. Norton and co. Inc., New York, 1930.
433. Hamilton, Edith, *Επίτομη Ελληνική και Παγκόσμια Μυθολογία*, μτφ. Ε.Γραμμένος και Α.Κοντοσιανός, εκδ. Άγκυρας, Αθήνα, 1972.
434. Hamilton, Edith., *The Echo of Greece*, W.W. Norton and co. Inc., New York, 1957.
435. Hampe R., *Paris oder Helena*, *Museum Helveticum*, 8(1951), p.145 κ.εξ.
436. Harding M., *Esther, Womens Mysteries, Ancient and Modern*, London 1971, Rider and co.
437. Harrison Jane Ellen, *Myths of Greece and Rome*, London Ernest Benn Ltd, 1927.
438. Harrison Jane Ellen, *Prolegomena to the Study of Greek Religion*, Cambridge University press, 1922.
439. Harrison, *The Religion of Ancient Greece*, Archibuld Co Ltd, 1905.
440. Herman, God., *Euripidis, Helena*, Lipsiac, 1837.
441. Herrin, J., *Byzantine Kythera*, Στο Coldstream and G.L.Huxley, (εκδ.) *Kythera excavation*, London, 1972.
442. Hollander E., *Plastic und Medizin*, Stuttgart 1912.
443. Hollander E., *Die Medizin in der Klassischen malerei*, Stuttgart 1923.
444. Huxley G.L., *A problem in a Spartan King-list (Herodotos 8.131.3) Λακωνικά Σπονδαί 2 (1975)*, σ.110-114.
445. James E.O., *The cult of the mother Goddess. An Archeological and Documentary Study*, New York, 1959.
446. Jäschke T.R., Pankow O., *Lelmibuch dergeburtshilfe*, Berlin 1920.
447. Jean-Pierre Vernant, *Myth and Society in Ancient Greece*, Methuen, 1980.
448. Jelliffe D.B., Jelliffe E.F.D., *Human milk in the moderen world*, Oxford University Press, 1978.
449. Johnson P., *Birth under water - To breathe or not to breathe*, *Brit. J. of Obst. And Gynecology*, March 1996 vol.103, pp.202-208.
450. Kakridis J.Th., *Helena*, *Rheinisches Museum für Philologie*, Φρανκφούρτη, 1931.
451. Kannicht R., *Euripides Helena*, B II (Kommentar) Heideburg, 1969.
452. Kerényi C., *Zeus and Hera*, Princeton Univ. Press, 1975.
453. Kerényi K., *Die Geburt der Helena*, Zurich, 1946.
454. Kerényi K., *Η Μυθολογία των Ελλήνων*, μτφ. Δημ. Σταθόπουλος, Αθήνα 1975.
455. King J.E., *Oxycephaly*, *Ann Surg* 115:488, 1942.
456. Kirk G.S., *Homer and the oral Tradition*, Cambridge, 1976.
457. Kirk G.S., *The Songs of Homer*, Cambridge, 1962.
458. Koch W., *Paris vor Helena*, Morburg, 1889.
459. Krukenberg H., *Der Gesichtsausdruck des Menschen*, Stuttgart, 1920.
460. Kunck, Brentano, F., *La belle Helène, reine de Sparta*, Paris, 1935.
461. Lawson J.C., *Modern Greek Folklore and Ancient Greek Religion. A study in survivals*, Cambridge, 1910.
462. Leake W.M., *Peloponnesiaca, A supplement to Travels in the Morea*, London, 1846.
463. Leake W.M., *Travels in the Morea*, London, 1830.
464. Lendle O., *Paris, Helena und Aphrodite, Zur interpretation des 3. Gesanges der Ilias. Antike und Abendland 14 (1968)*, 63-71.
465. Lesky A., *Goettliche und menschliche im homerischen Epos*, Sitz. Berr, Heideb Ariad d. wiss Philithst. Kl. 1961, 4.
466. Leontsinis G.N., *The Island of Kythera: A Social History (1700-1863)*, Athens 1987.
467. Levi-Strauss Cl., *La structure et la Forme, Anthropologie Structurade cleux*, Paris 1973.
468. *Lexicon Onographicum Mythologiae Classicae (LIMC) Vol IV 2 Artemis Zurich*.
469. Liddell H.G., Scott R., *Κωνσταντινίδου Μ., Μέγα Λεξικόν της Ελληνικής γλώσσης μεταφ. Εκ της Αγγλικής εις την Ελληνικήν υπό Ε.Μόσχου 4 τομ., Αθήνα 1901-1904, Συμπλήρωμα υπό Γεωργούλη, Κ., Γεωργούντζου, Π., τ2 Αθήνα 1972-1977*.
470. Liepmann W., *Kurzgetabtes Hanbuch dergesamten Frauenheilkunde*, Leipzig 1914.
471. Lilly B., Ghali-Kahil, *Les Enlevements et le Retour D. Helen*, Paris, E De Boccard, Edstear, 1955.
472. Lobel E., *Σαπφούς μέλη*, Oxford, 1925.

473. Long A.A., *Morals and Values in Homer*, JHS 90 (1970), 121-139.
474. Lord A.B., *The Singer of Tales*, Cambridge Mass, 1960.
475. Lorimer H., *Homer and the monuments*, London, Macmilan, 1950.
476. Ludwich A., *Homeri Ilias*, Lipsia I., 1902.
477. Mac Donald, Margaret Read (ed), *Traditional Storytelling Today An International Sourcebook*, Chicago-London, Fitzroy Dearborn Publ. 1999.
478. Marsh J.L. and Vannier M.W., *Comprehensive Care for Craniofacial Deformities*, St. Louis, Mosby, 1985.
479. Matson D.D., *Neurosurgery of Infancy and Childhood*, Charles C. Thomas publ. Springfield, LL 1969.
480. Mazon P., *Introduction, a l' Iliade*, Paris, 1942.
481. Mitchell R.G., *Child Life and Health*, J&A Churchill, Gloucester Places, London, 1970 5th ed.
482. Monaghan Patricia, *The Book of Goddesses and Heroins*, New York EP Dutton Inc, 1981.
483. Murray Stein, «Hera: Bound and Unbound», Boston 1971.
484. Mylonas G.E., *Mycenae and Mycenaean Age*, Princeton N.J., 1966.
485. Myres J.L. and Frost, K., *The Historical Background of the Trojan War*, Klio 14(1915), pp.337-367.
486. Nazarieff de Serge, and Strinati P.: *Clair de Roche*, Bernard, Letu Editeure, 1981.
487. Nemethy G., *Helena und Faust*, Leipzig, 1924.
488. Neumann Erich, *Amor and Psyche: The Psychic Development of the Feminine*, Princeton Univ. Press, 1956.
489. Neumann Erich, *The Great Mother, An Analysis of the Archetype*, Princeton, Princeton University Press, 1963.
490. *New Larousse Encyclopedia of Mythology*, English Ed. London, 1968.
491. Newman-Gordon Daufine, *Helene de Sparte. La fortune du myth en France*, Paris, 1968.
492. Nilson Martin P., *Ελληνική Λαϊκή Θρησκεία*, Ι.Θ.Κακριδής, Αθήνα 1953.
493. Nilsson M.P., *Homer and Mycenae*, London 1933.
494. Nilsson M.P., *The mycenaeum Origin of Greek Mythology*, Berkeley University of California, 1972.
495. Oeconomopoulou Ch., Alexandra Oeconomopoulou, T.C., *The flight of Helen and Paris to the Cave of Agia Sophia at Mylopotamos on Kythera, as it survives in popular Tradition*, Ανακοίνωση στο 14th International Congress of Speleology, 21-28 August, Athens-Kalamos 2005.
496. Oeconomopoulou, Ch., Alexandra, Oeconomopoulou, T.C., *The Location of the Caves in which the Centaurs Cheiron and Pholos lived*, Ανακοίνωση στο 14th International Congress of Speleology, 21-28 August, Athens-Kalamos 2005.
497. Oeconomopoulou T.C., Oeconomopoulou Ch., Alexandra, *The cave of Oliaros on Antiparos, A new view regarding the existence of the Cyclops Polyphemos there*, Ανακοίνωση στο 14th International Congress of Speleology, 21-28 August, Athens-Kalamos 2005.
498. Oeconomopoulou TC., Oeconomopoulou, Ch., Alexandra, *The birth of Cretan Zeus in the Idean cave*, Ανακοίνωση στο 14th International Congress of Speleology, 21-28 August, Athens-Kalamos 2005.
499. Olalla P., *Μυθολογικός Ατλας της Ελλάδος*, Αθήνα 2001.
500. Orvieto L., *Η Ελένη της Σπάρτης, Διασκευή Αγλαΐας Μεταλλινού*, Αθήνα 1934.
501. *Oxford Classical Dictionary*, Sec. Ed. Oxford, 1970.
502. Page D., *The Historical Sack of Troy*, Antiquity 33, 1959, 25-31.
503. Page D.L., *History and the Homeric Iliad*, Berkeley, Los Angeles, Univ. of Calif. Press, 1959.
504. Panayotatou G., *Angelique, L'Hugiene chez les Anciens Grecs*, vogot Freres Editeurs Paris 1923.
505. Pantelia Maria, *Beauty unblamed, A study on ancient portrayals of Helen of Troy*, The Ohio State University, 1987.
506. Paribeni E., Della, *Liborazione di Elena e di alter storie*, A.S.M.G. ii 112 (1970) 7 [1972]) 153-158.
507. Pearson A.C., *The Fragments of Sophocles*, I Cambridge Univ. Press, 1917.
508. Ploss H., *Das Weib in der Natur-und Volkerkunde* M. Bartels Leipzig, Th. Grieben 1913.
509. Powell A., (ed.), *New Companion to Homer*, Leiden, 1997.
510. Preuss E., *De Euripides, Helena*, Lepzig, 1911.
511. Purves Amanda, *Grouing up in Ancient Greece*, Wayland England, 1978.
512. Quennell B. Marjorie, *Τα Ομηρικά Ποιήματα και η Εποχή τους*, μτφ. Σοφοκλή Μαρκιανού, Αθήνα 1965.
513. Rank Otto, *Ο μύθος για τη γέννηση του ήρωα (ερμηνεία)*, μτφ. Μάριος Μαρκιάδης, Αθήνα 1982.
514. Reckford K.J., *Helen in the Iliad*, GR BS 5 (1964) 5-20.
515. Rheindt R., *Acrocephaly: Etiology*, Zentra Obst. Gynaek, 64:2150, 1940.
516. Robert C., *Bild und Lied*, Berlin, 1881.
517. Rose H.J., *A Handbook of Greek Mythology*, New York EP Dutton co, 1950.
518. Ryan G.J., *Helen in Homer*, C.J.61 (1965-66), 115-7.
519. Sachs H., *Helen*, Ausgabe des Bibliothek des Literarischen, Vereins, 1872.
520. Sakellarakis Y., *Minoan Religious Influence in the Aegean. The case of Kythera*, BSA 92(1997) σσ.81-99.
521. Sauerhund Max und Langewiesche K.R., *Criehische Bildwerice*, Leipzig, 1909.
522. Schadewaldt W., *Iliasiaclech (Abh. Sachs, Akad, Wissensch, Phil. Hist Kl. 43.5)*, Leipzig, 1938.
523. Schadewaldt W., *Von Homers Welt und Werk*, Stuttgart, 1959.
524. Schadewaldt W., *Από τον Κόσμο και το Έργο του Ομήρου*, μτφ. Φ.Ι.Κακριδής, Αθήνα 1981, τ.Α΄
525. Schmidt B., *Das Volks leben der Neugriechen und das hellenische Altertum*, Theil I Leipzig, 1871.
526. Schultze O. und Hirsch M., *Das Weib*, Leipzig, 1928.
527. Sheaver A., *Αθηνά*, 2000.
528. Sigerist H.E., *A History of Medicine*, τ.Α, Oxford University Press, New York, 1955.
529. Simpson R. Hope-Lazenby J.F., *The Catalogue of the ships in Homers Ilias*, Oxford 1970.
530. Simpson R., *Hope, Mycenaean Greece*, New Jersey, 1981.
531. Sluter Philip E., *The glory of Hera*, Boston, 1968.

532. Spretnak Charlene, *Lost Goddesses of Early Greece*, New Edition Beacon Press, Boston, 1978.
533. Stanford W. B., *The Odyssey of Homer*, 2nd ed. London 1959.
534. Steinmetz A., Βασίλισσες της Ομορφιάς, *Λαζωνικά*, τ.22, σ.20-24, 1984.
535. Stone Merlin, *When God was a Woman*, New York, 1976.
536. Stone Mertin, *Ancient Mirrors of Womanhood: A Turasury of Goddess and Heroine Love from around the world*, Boston, 1984.
537. Stratz C.H., *Die Rassenschönheit des Weibes*, Stuttgart 1903.
538. Suhr Elmer Gr., *The Spinning Aphrodite: The Evolution of the Goddess from Earliest Pre-Hellenic Symbolism though Late Classical Time*, New York, 1969.
539. Thompson S., *Motif Index of Folk Litterature*, t.1-6 Bloomington Indiana Unif. Press 1956.
540. Thompson S., *The Folktale*, Dryden Press, New York, 1946.
541. Thomson G., *The prehistoric Aegean*, New York, 1965.
542. Todd J. and Dewhurst K., *The double its psychopathology and psycho-physiology*, *J. Near. Ment. Dis.* 122, 47, 1955.
543. Toldts-Hochstetter, *Anatomischer Atlas*, Munchen, 1957.
544. Ventris M., Chadwick J., *Documents in Mycenaean Greek*, Cambridge 1956.
545. Verhaeren E., *Helene de Sparte*, Paris, 1912.
546. Vernant Jean-Pierre, *Μύθος και σκέψη στην Αρχαία Ελλάδα*, μτφ. Στέλλα Γεωργούδη, Αθήνα, 1975.
547. Vernant Jean-Pierre et Vidal-Naquet P., *Μύθος και Τραγωδία στην Αρχαία Ελλάδα*, μτφ. Στέλλα Γεωργούδη, Αθήνα, 1974.
548. Vogel B.F., *The Capgras syndrome and its psychopathology*, *Homer J. Psychiat.* 131, 922, 1974.
549. von Franz Marie-Louise, *The Femmine in Fairy tale*, Irving Texas, 1972.
550. Vurtheim J., *Stesichoro's Fragmente und Biographie*, Leiden, 1919.
551. Wace A.J.B., Thompson, M.S., Droop J.P., *Excavations at Sparta, 1909. The Menelaion. Annual of the British School of Athens (ABSA)* 15 1908/9 108-157.
552. Wace A.J.B., Stubbings, H., *A Companion to Homer*, London, 1962.
553. Waldmann E., *Griechische Originale*. Leipzig 1923.
554. Warton F., *Etyma Graeca An Etymological Lexicon of Classical Greek*, London 1890.
555. Waterhouse Helen and R. Hope, *Prehistoric Laconia, Part II*, *BSA*, 56, 1961, 114-175.
556. Waterhouse Helen and R.Hope, Simpson, *Prehistoric Laconia, Part I*, *BSA* 55, 1960, σ.47-107.
557. Webster T.B., *From Mycenue to Homer*, London, 1958.
558. Weibel W., *Lehrbuch der Frauenheilkunde*, Wien 1939.
559. Weindler F., *Geschichte dergynakologisch-Anatomischen Abbildung*, Dresden 1908.
560. Wiesmann P., *Die Schöne Helene Durstellung eines Menschen bei Homer*, chur 1950.
561. Wilamonoitz-Moellendor H. u von, *Die Ilias und Homer*, Berlin, 1920.
562. Winter G., *Lehrbuch Gynakologischen Diagnostik*, Leipzig 1907.
563. Wood M., *In Search of the Trojan War*, New York and Oxford, 1985.
- Zielinski, T., *La bella Elena*, rsfr 4 (19)

¹Χρίστος Οικονομόπουλος, Παιδοχειρουργός, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών
 Πρόεδρος της Ελληνικής Ονοματολογικής Εταιρείας
²Αλεξάνδρα Οικονομοπούλου, Ειδικευόμενη Χειρουργός